

GUSTAVSBERGAREN

ARG. 7 FEBRUARI 1949 Nr 1

Utgivningsort och adress:

Gustavsberg

Redaktionskommitté:

Gunnar Andersson Gösta Dahlberg
(ansvarig utgivare) (redaktör)

Harald Lindholm Georg Lundgren
Axel Öhlund

Fotos: Hilding Ohlson.

Expedition:

Grindstugan 11, Gustavsberg
tel. G. 308

Postgiro: 27 51 73

Prenumerationspris:

Helår: 1: 75. Lösnummer 50 öre.
Till utlandet per helår 2: 65.

Annonspris: 20 öre pr mm.

E. Olofssons Boktryckeri AB, Stockholm 1949

Ett bibliotek står rustat.

Att böcker äro ett led i kulturarbetet står numera klart för var och en. Den uppgift böckerna ha är i linje med skolan och det frivilliga bildningsarbetet, som var på sitt sätt söka göra människans liv rikare. Böckerna ge vederkvickelse och avkoppling där så behövs, och de ge besked i frågor som är dunkla för oss. Utan böcker kommer nutidsmänniskan ingenstans. Men det är angeläget att böcker bli åtkomliga för så många som möjligt och att skilda intressen bli tillgodosedda. — I dessa stycken är det som de offentliga lånebiblioteken äro av så stor betydelse.

I Gustavsberg dröjde det längre än på andra håll innan ett sådant lånebibliotek kom till stånd. Visserligen hade religiösa församlingar och andra föreningar sina små bibliotek, men de voro avsedda för de egna medlemmarna. Först sedan en lokalavdelning av A.B.F. blev bildad kom ändringen. Styrel-

sen för denna avdelning kom snart underfund med att om man skulle komma någonvart i arbetet måste man ha ett bibliotek för studiecirk-larna. Så grundades A.B.F:s bibliotek med numret 390. Betingelserna för framgång voro inte särskilt gynnsamma. Någon lokal stod inte till förfogande och anslagen till bokinköp blevo i knappaste laget. Man hankade sig fram så gott man kunde i förvisningen om att ändå ha en uppgift att fylla. Det har berättats, av en som själv var med, att en gåva på närmare 20 band hörde till de första bokförvärven. De hade överlämnats av en ute på Värmdö nedlagd ungdomsklubb och de buros i en låda den långa vägen till Gustavsberg. Det är på något sätt betecknande för pionjärerna — ja, de voro verkligen pionjärer! — att den första bok som inskrevs i förvärvskatalogen var Johan Bojers "Den stora hungern", närmast följd av Dan Anderssons "Svarta ballader", Jack Londons "Martin Eden", Ib-sens "Brand" och Rydbergs "Vapensmeden". Naturligtvis var i fortsättningen inte alla böcker av denna valör. Det var ju här fråga om att i första hand tillgodose studiecirkelnas behov av böcker.

Efter de första trevande åren löstes lokalfrågan på det sättet, att biblioteket inrymdes i fackföreningens lokal vid Kommunalvägen. Där var det knappt om utrymmet men sänjan var god, och böcker utlånades utan några egentliga förbehåll. Detta var i Gustavsberg på den tiden då alla kände alla. Så småningom blev det emellertid för trångbott. I många år sökte biblioteksstyrelsen få en större och lämpligare lokal. Framgång i denna strävan blev det först när bostadshuset vid Mariaplan byggdes. En rymlig och väl inredd lokal kunde där hyras av Gustavsbergs Fabriker. Den nya lokalen, som även försetts med läsrum, togs i bruk i nov. 1947. Följden av denna förändring blev att utlåningssiffrorna ökade väsentligt. Läsrummet med handbokssamling och ett 20-tal tidskrifter för läsning på stället gjorde nog också sitt till åt denna stegring. Biblioteksstyrelsen bringades nu begära extra anslag från kommunen och dessutom anslag från fabriken för att kunna köpa in nya böcker som alltmer efterfrågades.

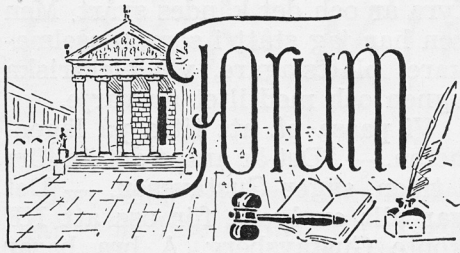
På våren 1948 inspekterades biblioteket av första biblioteks-kon-

sulenten Hjelmquist, som dock förordade en kommunalisering. Denna fråga tog biblioteksstyrelsen under övervägande, och då det vid en utredning visade sig att en omorganisation medförde åtskilliga fördelar, beslöts att till A.B.F:s årsmöte (lokalavdelningens) framlägga förslag om bibliotekets överlåtande till kommunen för att därigenom grunda Gustavsbergs folkbibliotek. Detta förslag godkändes av årsmötet och de kommunala myndigheterna hade nu att fatta sina beslut, antaga stadgar o.s.v. Vid årsskiftet skedde omändringen, och A.B.F.-biblioteket hade upphört med sin verksamhet. Det kan dock vara en tröst att veta, att de 2.753 banden äro en bra början för ett kommunalt folkbibliotek.

I detta sammanhang är det be-fogat att erinra om de som för snart 30 år sedan började denna biblioteksverksamhet. De började under magra yttre betingelser en gärning som kommer att stå sig tider framöver. Det var förenat med personlig uppoffring och mycken möda att få det hela att komma i gång. De trodde dock på sin sak och de lyckades. Ett namn bland flera bör nämnas: Gustav Bengtsson. Denne har varit bibliotekarie nästan från början och är det den dag i dag är. För det dagsverket är det säkert många som vill göra honnör!

När folkbiblioteket i Gustavsberg nu börjar sin verksamhet är grunden väl lagd. Och att intresse bland låntagarna finns, därom vittnar fjolårets utlåningssiffra, som uppgick till över 6.000 band. Genom fortsatt stöd från konsumtionsföreningen, fabriken och kommunen blir det möjligt att hålla biblioteket i gott skick och att öka bokbeståndet. Det har nyligen från ansvarigt bibliotekshåll framhållits att av länets 200 bibliotek endast tre eller fyra ha fullgoda lokaler. Till dessa senare hör biblioteket i Gustavsberg. Av senast vidtagna åtgärder är beslutet om ändrad tid för bibliotekets öppethållande att ange. Således är biblioteket med läsrum numera öppet helgfria måndagar och torsdagar mellan 18—20. Biblioteket ligger "mitt i byn", Mariagatan 4, och låntagarna är alltså välkomna!

Georg Lundgren.

Vattenförsörjningen i Gustavsberg

Min mor brukade säga, att av alla tekniska framsteg under hennes levnad var vattenledningen i bostaden det förnämsta. Hon hade dock fått vara med i en tid, då man tagit i bruk telefonen, elektriska ljuset, bilen, flygmaskinen och andra teknikens underverk. Vattnet har också varit och kommer alltid att förbli människans mest primära behov. Man förstår därför, att det blev något av panikstämning i Gustavsberg, när samhället var utan vatten en dag under senaste helgen. En liten redogörelse över, hur det ligger till med vår vattenförsörjning i dag och våra planer för framtiden, kan därför vara på sin plats i denna tidnings spalter.

Samhället och fabriken ha, som vi veta, undergått en kraftig utveckling de senaste åren. De moderna, stora bostadsområdena Grindstugärdet och Hästhagen ha tillkommit, badkarsfabriken, nya avdelningar i porslinsfabriken och plastikavdelningen ha satts i drift. Behovet av renat vatten har därför ökat undan för undan, och en utvidgning av vattenverket har varit ofrånkomlig. En fördubbling av reningsverkets kapacitet kom till stånd 1947, och med den nuvarande utbyggnaden blir anläggningen, med sin än en gång fördubblade filteryta, inom en snar framtid i stånd att lämna 1200 kbm. per dygn kvalitativt fullgott vatten.

Hur står det då till med tillgången av råvatten? Ja, tidigare hade vi endast Kvarnsjön att räkna med, men med erfarenhet från torkåret 1943 måste vi söka andra vattentäkter. En utredning gav till resultat att Långträsk var lättast att utnyttja. Pumpverk anlades 1946 också vid denna sjö och i en

Extra pumpanordning vid den låga Kvarnsjön.

Långträsket har sjunkit och blottat en hel del fallna träd.

Pumphus vid Ösby träsk.

trä tub pumpas nu vattnet över den 35 meter höga vattendelaren mellan Långträsk och Kvarnsjön.

Skulle dessa sjöar räcka till att trygga vattenförsörjningen under

en längre tid?, var sedan frågan. Trots att vattenexperter höll före att så skulle vara fallet blevo vi betänksamma under katastroftor-kan sommaren 1947. Ett utnyttjande av Ösby träsk s riksa vattentillgång syntes alltmer nödvändig. Situationen förvärrades under förra hösten, då nederbörden var minimal, och då detta sammanföll med en starkt ökad vattenförbrukning i fabriken. En vattenledning från Ösby träsk till Kvarnsjön blev därför synnerligen aktuell och planerades skyndsammast. Under tiden sjönk vattenståndet snabbt i våra sjöar och på grund av olyckliga omständigheter alltför snabbt under lågvattennivån, vilket hade till följd, att samhället, som sagt, var utan vatten någon dag vid jultiden. Med brandkårens värdefulla hjälp och ett uppoffrande helgarbete av Anders Steen och hans mannar byggdes ett provisoriskt pumpverk vid Kvarnsjön och anlades nya djupare intagsledningar till pumpverken vid de båda sjöarna. Samhällets vattenförsörjning var därmed avklarad för en tid framåt, men vattenledningen från Ösby träsk kunde inte låta vänta på sig för länge, utan arbetet igångsattes så fort som möjligt, vilket skedde den 3 januari i år. Grävmaskiner hyrdes, rör anskaffades från Gustavsbergs fabrik i Oxelösund och arbetet kunde, gynnat av idealiskt väder, genomföras på den korta tiden av knappa fyra veckor. Vattenledningen följer den av generalplanen för Gustavsberg fastställda sträckningen. De deltagande arbetslagen och deras ledare ha all heder av sitt arbete och inte minst Kamrer Ericson, som med råd och dåd stått dem bi när situationen syntes alltför hopplös. Det var också en glad kamrer, som den 29 januari såg de första vattenmassorna välla fram i diket ned mot Kvarnsjön.

För att säkerställa vattenförsörjningen på längre sikt ha de styrande i samhället beslutat utreda frågan om möjligheten att få vatten från annat håll. Man har funderat på den stora grusåsen på Ingarön och på en anslutning till Stockholms stads vattenledningsnät. Gustavsbergarna kunna därför vara trygga för att det livsviktiga vattnet ej kommer att saknas i vårt samhälle under långa tider framåt.

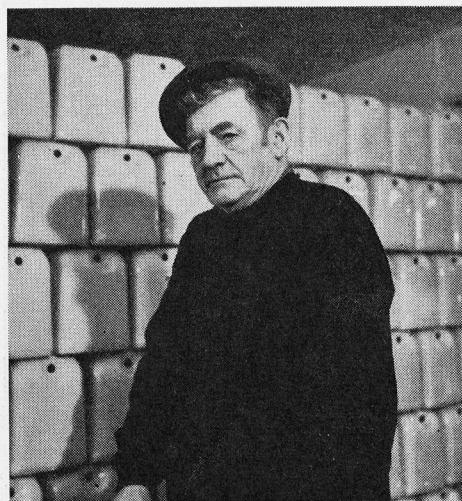
Harry Nordgren.

FABRIKENS ÄLDSTA XII.

Med en Argentakruka under armen stegar ingenjören och skrivaren upp för backen till Mariagatan 7 och knackar på hos Karl Johan Gustavsson. Det är hans 70-årsdag och kaffehurran står på. Vi buga oss och framföra våra och fabriken gratulationer. Vid kaffet och tårtan prata vi om gammalt och nytt, och Gustavsson berättar:

— "I augusti 1904 reste jag med några kamrater till Västerås för att söka jobb. Nordiska Platsanskaffningsbyrån erbjöd arbete vid Gustavsbergs Porslinsfabrik. Vi fick resan betald tur och retur. En Stockholmstripp var ju alltid lockande, så en vacker dag stod vi på kajen i Gustavsberg. Vi tog oss då först en promenad åt Farstahållet och tänkte att vi skulle träffa några jobbbara och orientera oss litet om hur dant det var härute. Då kommer en ståtlig man med bister min ridande och frågar vad vi hade för ärende. Vi svarade att vi sökte jobb och brukspatron Odelberg, ty han var det, förde oss genast till Befallningskontoret vid smedjan, där befallningsman Karlström visade oss vidare inför kassör Hellströms forskande blickar på kontoret. Vi blev anställda. Den 1 november skulle vi vara tillbaka med familjerna. Det hade blivit sent och vi frågade om vi kunde övernatta på Vårdshuset, men det ansågs inte tillrädligt för nykomlingar utan vi fick i stället anvisning på ett hotell på Mästersamuelsgatan i stan och det betalade kassör Hellström. — I början av november lastade vi våra pinaler i en järnvägsvagn och låste med egna lås och efter omdirigering från Centralen, Sthlms Södra och till Skeppsbron kom vi så med hela vårt pick och pack åter till Gustavsberg för att flytta in i Kullen 3. Där såg det ut som i en rövarkula. Bostaden var halvfärdig och saknade spis. Så vi måste tränga hop oss med en annan familj i 2:an. Den gången var min gumma ganska ledsen!"

På vår fråga om hurudant jobbet var på den tiden, berättar Gustavsson att han så småningom kom på utearbete. Efter en månad kom bud att man ville låna honom till glattugnen, där det behövdes unga, friska karlar. Det skulle vara något alldeles särskilt fint att få jobba där. Men inte var det mycket

Karl Johan Gustavsson.

att hurra för. — "En dag, då ackordet inte gick upp till mer än 2: 99 om dagen, jäste det i glattugnslaget. När ingenjör Odelberg passerade, gick vi från våra platser, slog ring kring honom och knorrade. Han menade att vi skulle lugna oss och fortsätta arbetet — men hur det var så lovade han i alla fall en förbättring. Jag trivdes ej med det där jobbet och kom så några år åter på utearbete, lossningar och kolkörningar. — Senare blev jag också tallriksformare på verkstan en tid — ett jobb som inte passade mig alls. Och så kom jag då till krossen. Där fick vi sålla för hand. Vi protesterade och så provade man fram vattenbehandling och så kom "tysken" till, sållinrättningen vid gamla slamhuset. Så blev jag tegelslagare. Tills kyrkklockorna kallade oss till mobilisering och resa till Sandhamn i augusti 1914. Det var begynnelsen till en ny tid på gott och ont..."

Vi få oss en påtår av fru Gustavsson. — "1918 sa jag upp min plats. Jag tyckte jag blev undernärld och ransoneringen i bolagsbon och tilldelningen av mjölk verkade orättvis. Men hovjägmästarn hälsade mig välkommen tillbaka — så efter ett par års gödkur i lantarbete var vi färdiga för gamla Gustavsberg igen — och tegelslageriet. —"

Gustavsson verkar pigg och nyter. Han berättar emellertid att han känner sig litet knarrig och skall ta igen sig ett slag, men skall väl ner och jobba om någon månad igen. Det var värre för 20 år sedan, då gick jag sjukskriven över

fyra år och det kändes svårt. Men sen har jag stått i som kapselmakare, plattslagare, vid elektriska ugnen och med litet av varje.

Vi passa på att titta på lägenheten. — "Det är annat det än förr i tiden, säger Gustavsson. — Det var allt en lycka för oss att KF köpte Gustavsberg. Å bra basar har jag haft, så egentligen har man bara att vara nöjd. Och skulle herr redaktörn villa vara så vänlig att genom tidningen tacka kamrater och grannar och fabriksledningen för uppvaktningen! Och så skall herrarna vara välkomna på kaffefest i Kapellet lördag kväll."

En timma har gått och vi måste tillbaka till fabriken. Solen silar in genom fönstren och lyser upp blommorna, så det verkar vår. När vi söker oss ned till vägen igen är vi ganska eniga om att det finns kärnfolk och hedersgubbar i Gustavsberg.

G—g.

Njut det goda
Cirkelkaffet

från

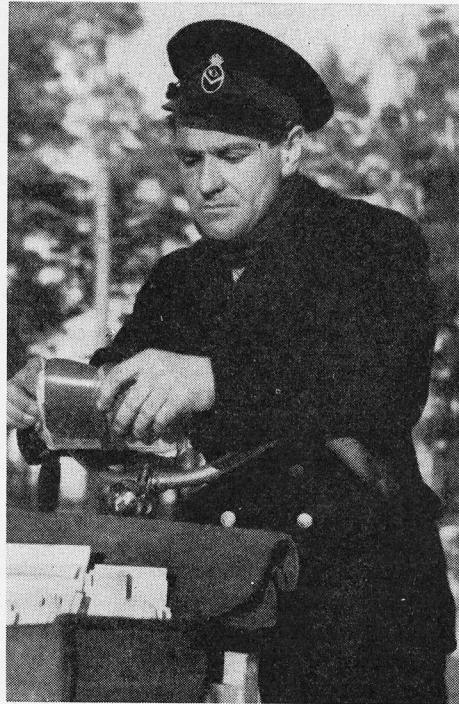
Konsum Gustavsberg

FRÅN MIN DAGLIGA GÄRNING.

Brevbäraren berättar.

Det finns väl ingen Gustavsbergare som inte känner till brevbäraren Sven Jansson. Brevi's, som grabbarna brukar säga... När Sven började som brevbärare i Gustavsberg 1936 var det omkring ett par hundra försändelser om dan men nu är det 6- à 700 försändelser pr dag att bära ut. Samhället växer ut men postanstalten eller postkontoret är likadant som på 1800-talet. Om det mesta blivit nytt i Gustavsberg så är "posten" vid det gamla, det är verkligen på tiden med något nytt och tidsenligt å detta viktiga kommunikationsområde.

Men postpersonalen gör sin tjänst trots lokalernas bristfällighet. Denna gång ska vi följa brevbäraren på hans "Dagliga gärning". Sven kommer cyklande med en väldig fart efter Betsedevägen och ner mot Gustavsberg. Han har knappast tid att se älgar och råvar, som är ute och stryker i den tidiga morgontimmen. Brevlådorna ska vara tömda och den första posten går från Gustavsberg kl. 7 på morron. Vid samma tid kommer också posten från Stockholm och

Sven Jansson.

den ska sorteras och bäras ut vilket sker mellan 8.20 till omkring kl. 12.00. Nästa post kommer kl. 13.30 och från Gustavsberg går det åter post kl. 14.15. Mellan kl. 14.25—16.15 är det andra utbärning i Gustavsberg och därefter följer brevådstömning omkring kl. 17.00 och sista posten för dagen avgår från Gustavsberg kl. 18.15. Det är en arbetsdag som är tillräcklig och Sven klarar detta ensam. Nu har nedskrivaren erfårit från ansvarigt håll i postverket att Svenne är bland de allra duktigaste brevbärarna i Stockholms-trakten, men i alla fall så . . .

Blir det ingen hjälp? Det ska bli två, säger man, vänta och se, vänta och se . . . Det outhärligaste av allt är cykeln, säger Sven, man tar sig fram nästan var som helst och undan går det och vikt är det. Är det inte svårt att hitta? frågar vi. Nej, det går bra. Men nog kunde folk skriva litet bättre och tydligare adresser, för dessa får man alltid söka. Hurudana är gustavsbergarna att ha att göra med? Jo, dom är fina, men det är klart att det finns gnällspån, men så'na finns överallt. Italienarna och norrlänningarna är också bra, skriv det, säger brevbäraren.

Hur trivs Du med jobbet? frågar vi. Utmärkt, svarar vår berättare, alldeles utmärkt — om det inte vore så syndens trångt på postkontoret! Damerna har ett elände där och jobbet sinkas. — Och så ska jag få hjälp, vilket jag haft till Julhelgen — då gustavsbergarna och deras amerikasläktingar och andra är alldeles "hemska" att skicka och få paket — men det ordnar sig alltid. Men när lokalbrevbärningen börjar och det kommer ännu mer folk till Hästhagen och Lugnet och övriga delar av samhället, då måste jag ha hjälp annars går det inte längre.

Nå, annars? Annars är det bra, säger Sven. Tiden går och man har jämt jobb. Man tycker den ena da'n är lik den andra och man kretsar kring samhället flera varv år ut och är in. Det kom en rätt påstruken gubbe vid bussen och han frågade smågrabbar om polisen var snäll. Polisen det var jag, och gubben lovade att sköta sig ordentligt. Eller det var en vänlig mormor i Gustavsberg, som till dottersonen i Sundbyberg skickade 10 kr. till födelsedagen. Gumman adresserade brevet till Gustavsberg eller också läste jag fel adress och brevet hamnade i Mariagatan i Gustavsberg i stället. Brevet fick ligga och det vart regnväder och vått och en dam påpekar att någon med detta namn fanns inte i Mariagatan, varför vi på posten med förenade krafter uppspårade mormor i Gustavsberg och återlämnade brevet och just då var födelsedagsbarnet där på besök och fick sin tia. — Så går det inte alla gånger, men ibland . . . Ja, sen förstås alla Jul-, Nyårs- och Påskkort som är adresserade fam. Andersson, Pettersson eller Johansson ifrån en annan fam. Pettersson nå'nstans i Sverige, dom får man åka runt med och ingen vill kännas vid dom . . .

Tiden för vårt samtal är ute. Sven tänder en cigarrett — en Bill, som han med förkärlek röker . . . Han ser på klockan. Det är dags för nästa post och vi säger hej. Sven svarar: Hej! Hej!

Amerikafrämmande

Hemma hos mamma Emma.

Sista söndagen i januari damp John Johnson med Amerikaplanet ned på Bromma i sällskap med sin äldste son Egon. John Johnson kommer från Arizona i Amerikanska Västern, där han sedan många år ägnat sig åt gruvdrift. John har inte varit hemma i Gustavsberg sedan han för 36 år sedan stack över pölen. Redaktionen åt lunch med John & Son på Värduset och fick då löfte om en skildring av livet i Staterna från gustavsbergsgribben.

HELGDAGSAFTON I KOKVRÅN

Det är helgdagsafton vid Maria-plan, två trappor upp i fyran. I rum med kokvrå och tvättrum, golvyta = tjugotvå kvadratmeter.

Personerna i dramat är jag, modern, och sonen, två år. Sonen, det är nästan onödigt att påpeka, är ovanligt begåvad, söt, rar, gullig, snäll, väluppfostrad, försigkommen och stor för sin ålder. Klockan är någonstans mitt i grammofonprogrammet. Jag, modern, bereder mig på en lugn och vilsam kväll vid radion och stopplådan med kaffekannen inom räckhåll och sonen stillsamt snusande i sängen. Jag har just lagt gullhjärtat och mörklagt rummet och placerat mig själv bakom den öppna dörren till den lilla, lilla kokvrån, som är så blygsam i sin storlek att dörarna icke kan stängas inifrån, icke ens av mig som tyvärr aldrig ägt den fylligas oslagbara charm. Här bakom denna dörr är alltså den enda plats i detta hem, där sonen icke kan se sin moder och distraheras av denna syn, utan kan koncentrera sig på resan till Jon Blund. Ännu visade dock gossen inga tecken till avmattning i sin energiska ommöblering av sängen.

Vid nyheterna var ställningen följande. Barnet ropar: Mamma, tappat! Vid närmare studium av läget befanns att barnet "tappat" samtliga sängkläder på golvet plus ett sängöverkast, en mugg mjölk, och ett stycke inramad oljemålning med titeln: "Röd lykta i månsken".

Jag återställde ordningen, förhindrade ett blufförsök "att komma upp och tissa", tillsade barnet vänligt och bestämt att, nu ligger du och sover, gick sedan och satte mig bakom dörren och kastade längtansfulla blickar på kaffepannan. Då begynte den begåvade gossen sjunga. Pygga, Pygga, Pygga, tra la, la, la, la. Hans lungor äro utmärkta, — hans sinne för musikaliska variationer något outvecklat. Jag måste rodnande erkänna att det där med sängen, det har han efter mig. Redan vid ringa ålder gjorde jag mina första förtjänster, genom att sjunga, Bä, Bä, och Tryggare kan ingen vara, för husvärdens lärde son, jag tog tio öre för Tryggare och fem för Bä, Bä, vilket inte var så dåligt gage med tanke på de årens penningvärde.

Dagens eko drunknade i gossens underhållning men vid den gamla dansmusiken blev det tyst i sängen

och jag såg kärvänligt på kaffepannan och log lättad. Då ringde telefonen. Barnet for jublande upp och innan jag hunnit mer än lyfta luren halvvägs till örat sade han högt och klart: Dumma mamma. Har han lärt av Gunilla, hon har offrat en hel eftermiddag på denna hans uppfostran. Och pappan i den andra ändan av tråden utbrast förtjust: Vilket klart förstånd den ungen har, de har han efter mig. Säkert svarade jag, jag har mitt kvar, och efter detta intelligenta replikskifte, fört mellan föräldrar sedan årtusenden, lade vi, var och en på sitt håll, försiktigt på luren för att den andre skulle tro att samtalet blivit brutet.

Därefter lindade jag in telefonen i en filt, stoppade om barnet och satte mig i kokvrån och ställde kaffepannan in i skåpet. Bertil Boo sjöng, barnet sparkade takten mot sänggaveln och det var helgdagsafton. Jag begynte dystra till. Undrade hur länge jag skulle behöva tjäna Gustavsberg för att vara berättigad till ett rum och kök, när jag ensam kvinna med barn, icke länkad till ett högre maskulint väsen, behövt tjäna i tio år för tjugotvå kvadratmeter. Undrade, varför i all världens dar, fönstret i kokvrån går inåt över den elektriska spisen, så att inte fönstret går att öpp-

na mer än en liten springa, varför belysningen i kokvrån sitter bakom skåpet så att diskbänk och ho ligger försänkta i mörker, varför herrar arkitekter och byggmästare har gjort trappuppgångarna i Hästhagen och Mariaplan till rena dödsfallor för våra ungar? Spjälorna i trappräcket står så glest att luckan är alldeles lagom för barn upp till fem år, att trilla ut genom och ner i farstun inunder. Nu får ängsliga mödrar springa ut och in och passa sina barn för de farliga trapporna och jag skall åtminstone inte glömma när min lille slet sig häromdagen, slant på sina snöiga stövlar och tumlade mot trappräcket, jag fanns där och lyckades i sista stund få tag i hans rock men hur går det, när mamma inte är med. Att vederbörande inte är ovetande om riskerna kan konstateras i trappuppgången till daghemmet i Hästhagen, där en extra ledstång längre ned, tryggar passagen. Husmödrar i hela Gustavsberg förenen eder, icke för rätten att bli svetsare i Västerås eller sotarmästare i Karlstad, utan i kamp för att ordna en del praktiska detaljer i våra annars moderna och estetiska bostäder, detaljer som stjäla vår fritid, säkerhet och trevnad, det estetiska är inte det enda viktiga i detta liv.

Ja-ha, och så ringde telefonen. Jag vecklade upp filten, lyfte luren och hörde en ljuv damröst fråga efter Johan Svensson. Tyvärr, sade jag, bor här ingen med det namnet. Jo-ho, sa rösten, han bor vägg i vägg med er, och rösten var strax lite mindre ljuv, ja det hade t. o. m. kommit en miss-tänksam klang i den, hon trodde säkert att jag ville undanhålla henne Johan. Därför utbjöd jag mig skyndsamt att höra efter med de trevliga herrarna intill om de möjligen lystrade till namnet. Det gjorde de inte, jag sade henne det och då hörde jag tydligt att hon trodde det värsta om mig och Johan Svensson. Missförstådd och ledsen intill det outhärdliga, lindade jag så in telefonen i ännu en filt, vände mig om och mötte gossens förväntansfulla ögon, i radion pågick en kriminalpjäs, mördaren intog just starkt kaffe med bröd på en mjölkbar och jag stod inte ut längre, mitt fiasko var uppenbart, jag gav gossen en bil, ett mindre tåg och en visselpipa, tände alla lampor, kokade choklad åt gossen, starkt kaffe för mig, lagade fem smörgåsar åt gossen, en åt mig, bar in alltsamman och dukade bordet. Då sov gossen. Tänk så söta barn kan vara när de sova.

Edla Sofia.

**gör
pengarna
dryga**

och spara en slant

**köp i konsum
kooperativa**

SALTSTÄNK FRÅN FARSTAVIKEN

DET NYA ÅRET

började bra på bandyfronten. Ösbysjöns tjärnis, som en stockholmstidning skrev, är väl vid detta laget bekant i hela riket. Brobergs och Hammarbys bandytag ha visat friska takter, och våra egna pojkar ha inte heller legat på latsidan. Vi ha ett bra bandytag, som visat god form i ett flertal vänskapsmatcher, men sen kommer serien. Då kan det bli saltstänk...

Den dåliga vintern

har varit bränslebesparande, men det bästa med det regniga vädret är att det blir vatten i Kvarnsjön och Långträsket. Ösbysjön är också en god vattenreserv, ty årligen rinner det bort millioner liter genom Ösbyån, som nu, sedan Ekvallen kom till, faktiskt fyller Ruten träsk, så det svämmar över sina forna bräddar, och i skrivande stund har det samma vattenstånd, som det hade, då Karl XII med en högaffel från Marieberg stack ned den omtalade björnen vid den gamla eken.

Sportfiskarna

struntar blankt i gamla ekar och gör inga björntjänster genom att sätta ut saxar. Nej, nu anglar dom av hjärtans lust på Grisslingen och Farstaviken. Det gäller att springa fort på fällningarna och dra upp gäddorna, så saltstänken ryker om dem. Så inte behöver Konsum starta någon särskild fiskbutik nu inte.

Sina fiskar varma

får ofta ungdomen, för att dom samlas vid busskiosken och inte sysslar med något nyttigare, men när det blir is på Ekvallen och lampor i stolparna, då ska ni se, att det blir andra bullar utan några baktankar. Och när sen snö-

flingorna i sin vita oskuld täcker den återstående skröpligheten utanför banan, svävar våra ungdomar på stålskodda fötter fram över den härliga isparketten eller tar igen sig i ett lugnt hörn och stärker sig med en varm korv.

Att hålla sig i skinnet

har ungdomarna fått lära sig, bland annat i Hyddan, där den nya predikanten lägger ut texten till menighetens belåtenhet och gärna vittnar om sitt föregående liv bland cirkusartister och rakbladsförsäljare. De kan ju vara bra att kunna några trick, när man ska in i himlen.

Den smala vägen

har kommit helt på avskrivning, sedan motortrafiken framtvingat bredare vägar. På sjön har man också god plats att röra sig, men det är ju litet trångt i Farstabrohål. Nu blir det emellertid en kurs i navigering, som Båtklubben ordnat, och sen går det nog bättre att komma igenom t. ex. Dalarökanalen utan några intermezzon.

Navigation

behöver man inte kunna för att besöka den nya bastun i Hästhagen. Priset blir nog något annorlunda än under Kattholms-epoken, men tiden går och kraven stiger, eller vad säger Du gamle gustavsbergare, som var med på Bad-Heddastid? Eller när magister Lagerström kopplade bort träarmen och hoppade i strax efter det Gustavsbergs VII gått förbi mitt i vintern i 20 graders kyla! Nu föredrar man torrbastu upp till 120 graders värme i stället, så nog kan man säga att tiderna förändras och vi med dem.

Den nya tiden

talar man ofta om, och man tän-

Nya böcker i Folkbiblioteket

Ahlin: Egen spis.
Selje: Vingslag i natten.
Elgström: Den målade öknen.
Wikberg: Vindfälle.
Dagerman: Bränt barn.
Hedberg: Dan före dan.
Martinson: Vägen till Klockrike.
Botvid: Mor och älskarinna.
Sjöman: Lektorn.
Tengroth: Törst.
Lyttkens: Dramat på Broxvik.
Golowanjuk: Drömhandlaren.
Brilioth: Dit vinden blåser.
Fridell: Syndfull skapelse.
Forsberger: Mörk idyll.
Kjellgren: Nu seglar jag.
Johansson: Det gamla järnbruket.
Ström: Fabian.
Nerman: Allt var ungt.
Helsing-Lindberg: Musikbussen.
Ingvar: Ett plan försvinner.
Scheutz: Starta mot vinden, Kid!
Sigsgaard: Amerikas saga.
Gallagher: Paddy.
Fletcher: Frihetens kavaljerer.
Piasecki: Femte etappen.
Börsum: Spegelbilder.
Travers: Mary Poppins kommer tillbaka.

Biblioteket med läsrum hålles öppet helgfria måndagar och torsdagar kl. 18—20. Gör ett besök och lägg tiden på minnet!

ker då främst på förändringar i samhällets struktur, sociala åtgärder av olika slag, statliga regleringar, insyn i företagen m.m. Men det talas också om Västblock och Östblock och atombomber, och så viskas det om ett Nordiskt försvarsförbund i neutralitetens tecken. Det väldiga Kina, som också kallas Mittens rike, ligger för närvarande mitt i brännpunkten.

Där började Stig Lindberg

sin radioskildring om kaffekoppen, sekunderad av Johan Hellkvist, Sigvard Söderlund och Kalle Ström m. fl. I Gustavsberg var man idel öra. Litet saltstänk förekom ju i här och var, men framträdde i konkret form, då man glacerade stenkrukor. Så var det skillnaden mellan flintporslin och bensporslin eller "äkta", som mången ännu säger. Där om lämnades nu en tydlig förklaring, och det var bra, för det var kanske många som trodde att bensporslin, det är sånt porslin som går mest.

"Kopp på Er", sa'

Rospiggen.

Månadens intervju

Klockan är 8.45 och frukostrasten signaleras av fabrikspipan. När den tystnat hör jag "Blott en dag" tona ut genom högtalarna. Jag får en ingivelse att söka källan för väljudet. I ett rum på Dekorationsavdelningen lägger Märta Jacobsson just på en ny platta, som hon hämtar ur ett välordnat skivarkiv. Medan Märta dricker sitt morgonkaffe och tuggar på ett franska med prickig kory, passar vi på att göra Månadens intervju.

"När började man egentligen med musik under arbetet vid Gustavsberg?"

"Det är över 10 år se'n. Vi startade nämligen i juni 1938 med detta sätt att skapa trivsel på arbetsplatsen. På den tiden hade vi 200 skivor att välja på, idag är antalet det fyrdubbla. Så vi kan faktiskt bjuda på en omväxlande repertoire. Fyra gånger dagligen spelar vi, kl. 8.45 till 9, 10.15 till 10.45, 14.45 till 15 och 15.45—16.15."

"Är det inte bra mycket av det goda?"

"Å, nej då, 70 proc. av lyssnarna vill ha musik oftare enligt den rundfråga vi gjorde 1946. Då ville man t. o. m. ha musik på middagsrasten. Men lagom är ju bäst. Men när vi får en lunchrestaurang inom fabriksområdet kanske det skulle passa med litet lugn musik efter maten, till kaffet och cigaretten."

"Vad vill man då helst höra?"

"Lättare musik av underhållningskaraktär! Tango och gammal vals har många förespråkare, medan opera och swing bara samlar 10 proc. av rösterna. Med ledning av önskemålen komponerar vi programmen och nu har vi också en särskild kommitté på fabriken, som får välja skivor för nyinköp och ta del av förslag från folket i arbetsalarna."

"Men alla avdelningar har inte mu-

sik — hur långt har man hunnit med utvidgningen?"

"Jo, just i dagarna beräknas den nya anläggningen vara klar. Leverantören har haft svårigheter med materiel, men nu kommer musik under arbetet att bli en tillgång för det stora flertalet!"

"Det låter ju lovande! Sen kan man väl också tänka sig att ha andra utsändningar vid högtidliga tillfällen? Referat från VM i fotboll till exempel?"

"Det kanske blir litet svårare. Dels blir det mycket dyrbart, man lär få lösa licens för varje högtalare, dels kan det knappast bli lyckat överlag, men som du minns, så hade vi några ord på Fredsdagen 1945 och biskop Björkqvist höll ett långt anförande, när han inspekterade härute."

"Man tänker sig också använda fabriksradion för att söka personer på fabriken, t. ex. om chefen skulle vara där och få ett viktigt telefonsamtal!"

"Ja, det är riktigt. Från telefonväxeln kan man komma in på nätet och göra efterlysningar. Bara det nu inte blir som på Luma, där det föreföll mig vara mera sökande än musik!"

"Nå, vi får hoppas att man är måttlig. Men för att återgå till musiken — är det några särskilda skivor folk önskar?"

"Ibland har det varit epedemier på dagsländor, som t. ex. 'Samling vid pumpen' och 'Violer till mor', men en mera stabil popularitet, vittnande om god smak, har 'Karneval i Venedig', 'Warschawakonserten' och varför inte 'Star Dust'. Men sådana önskemål som 'Stenhusbackanal med gitarrsolo' eller 'Solo för lergök och skohorn' har vi inte kunnat klara!"

"Vad heter då grammofonspelerskans egen älsklingsskiva?"

"London derry Air! — Och herr intervjuarens?"

"Lyckobringaren med Spelmanspojarna!"

Märta Jacobsson går fram till registret, slår upp numret och plockar på min vals på skivtallriken för en extra utsändning. Varefter jag känner på mig att man söker mig på kontoret, som alltså saknar musik under arbetet.

Gustav S Berg.

Ekvallen

Isrektangeln på Ekvallen är färdig att tas i bruk av samhällets ungdom. Vädret har inte varit det allra bästa, men till slut lyckades man få fram is, som var alldeles utmärkt, vilket Gribbylunds bandylag fick erfara, då dom prövade sina krafter på Gustavsbergs vältränade lag. Mycket folk hade kommit för att se Göransson och hans gäng triumfera. Banan på Ösbysjön var nog bra, men Ekvallen är bättre, troligen både för spelare och publik.

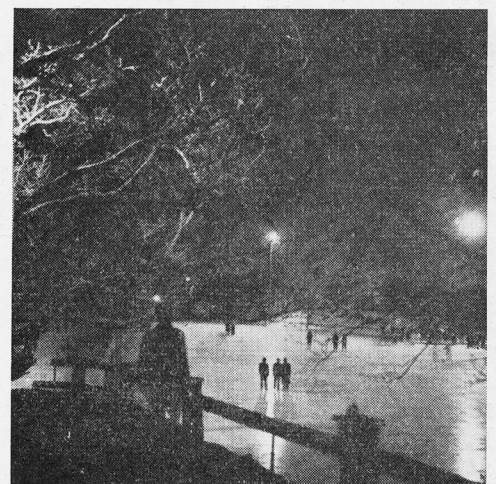
En värmestuga har också anskaffats och placerats vid Ösbyå-hörnet, och en rörledning är lagd till Ösbyån, så nu kan man pumpa vatten fram till Ekvallen, då man skall spola, och man behöver ej längre låna slang av brandkåren.

Lyset är också ordnat och utgöres av sex stycken 13 meter höga stolpar med 3 lampor i vardera. Lamporna är tillsammans på 18 kilowatt och när deras sken reflekteras av det snöhöljda Kråkberget, liknar det, när det är "lägt i tak", på avstånd en mindre stad.

En gammal bandyspelare, som nu har de grå tinningarnas charm, var stormförtjust över den fina planen, och tyckte att man skulle ordnat en högtidlighet, då man nu tog isparketten i bruk för första gången. Då hade man samtidigt fått tillfälle att officiellt tacka dem, som gjort det möjligt för G.I.F. att få disponera en så fin bana.

Annat var det på den tiden, då Hovjägarn anskaffade hockeyklubbor och delade ut bland grabbarna på Kvarnsjön. Det var ett stortag på den tiden. — Eller tänk på gamla Bleksäng och jämför den med den under den kommande sommaren färdiga Farsta-vallen.

Den allmänna idrotten har legat i lägervall några år, men kommer säkert med i räkningen igen, då man får riktiga banor och kan bjuda hit andra klubbar, och då man kan ta upp dustererna med de s. k. Saltsjöbadsföreningarna såsom i fornstora dar. Axman.

Prenumerationsavgiften

bör inbetalas före expediering av nästa nummer. Det kan ske till redaktionsmedlemmarna eller genom vårt postgiro 27 51 73.

Kortombuden kommer inom den närmaste tiden att stå till tjänst med upptagning av prenumerationsavgifter och anteckning av nya prenumeranter.

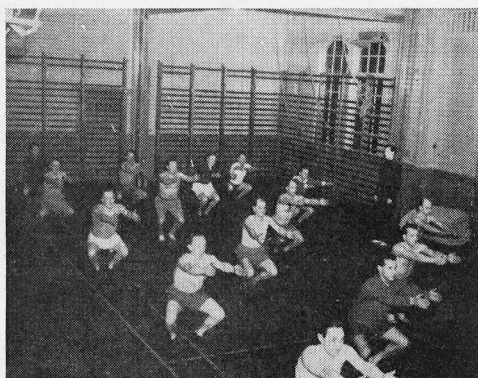

EN TORSDAGSKVÄLL I GUSTAVSBERG.

Det är torsdagskväll. Vi sitter och pratar, min gamle klubbkamrat har kommit ut från stan på en visit. "Vad det här samhället verkar ödsligt, så när som på busskiosken. Där såg jag några ungdomar som hängde men i övrigt — sover man på fritiden? Du nämnde att ni har en ganska rik fritidsverksamhet — men jag ger mig sjutton på att man här, som på många andra håll helst fördrivar tiden med kortspel och koloretrade veckoblad."

"Ja, nog finns det en och annan som inte funnit melodin, men jag tror att du överdriver. Låt oss göra ett prov! Du har ju bil. Vi tar den och kör runt i Gustavsberg just nu, så skall jag visa dig något, som kanske kan göra dig litet optimistisk."

Sagt och gjort. Vi rullar iväg. Det lyser från gymnastiksalen vid skolan och vi svänger upp på skolplanen. "Svikthopp, börja!" Ett dussin "pojkar" mellan 30—50 år motionerar enligt Ling efter magister *Teodorssons* pipa. Efter en intensiv timma avslutar man med korgboll och gubbarna, förlåt pojkarna, komma i lektagen. Vi ta den bastante *Bertil Pettersson* litet offside och frågar hur det känns. "Härligt, kom med själv! Visserligen är salen liten och fallfärdig, men den gör nytta. Och efter det här cyklar vi ner till Ösby träsk och tar oss en bastu." — Nu avlöses motionsgruppen av lika många ungdomar och idrottspojkar med något hårdare körning. Det märks att man inte är tränad i Lings anda, ty de fristående rörelserna ha inte samma jämna rytm som hos de äldre, men tånjningar liksom hopp visa intensiv rörelse, frihet och livlighet. Gymnastikläraren tycks förstå att anpassa sina övningar efter klientelet. —

Från en skolsal i närheten hör vi vacer sång och dristar oss att hälsa på. Det är kyrkokören, som övar för konserter i Lagnö och Ingarö under *kantor Borgs* ledning. Spinnsidan domineras av lärarinnorna medan manskörens medlemmar utgör huvudparten av bas- och

tenorstämmorna. Man säger sig sakna ungdomar och — "tjänstemännen". En liten diskussion uppstår. Några tror att en hembygdskör skulle locka fler deltagare och vi lämnar frågan öppen. De som äro med äro alla trogna sångare. Kantor Borg anser att det tar 4 år innan man blir hemtam i en kör — och nog finns det röstmateriel inom Gustavsberg för en tre gånger så stor sångarskara. —

Vi svänger förbi Grindstugatan. En kampsång tonar ut över gatan, och därinne skymta vi en politisk ungdomsklubs medlemmar på möte. Men vi måste vidare och stanna utanför Akerlyckan. I samlingsalen se vi ett 10-tal unga damer och väntar diskret, då en av dem just provar sin egenhändigt sydda finklädning. När det är klart få vi en intervju med *Elsa Pettersson*, som är lärarinna för yrkesskolans sömnadskurser. "Ja, här får man lära sig att göra enkla mönster, att klippa till och hur man arbetar med ett plagg i rätt ordning och på rätt sätt. Vi ha tre grupper i gång, två kvällar per vecka. Det gör sammanlagt 42 elever. *Inga-Marie Nilsson* håller just på med sin "gåbortsblåsa". "Tidigare har jag klarat förkläde, kjol och jacka. Tyg med tillbehör kostar mig 50 kr., men skulle jag köpa den färdigsydd så fick jag nog ge 150:—. Så det blir en besparing." Man håller på från 6.30 till 9.30 och yrkesskolans symaskiner surrar jämt och fint inför flitiga händer. "Men vi vill ha ett draperi, och sladdar till symaskinslamporna", hinner man kasta åt oss innan vi avlägsna oss. "Å vävskolan måste ni ordna igen", ropar några andra. —

Nästa anhalt blir Vårdshuset och ABF:s föreläsning, där *Hilding Ferns* föredrag om Skolreformen lockat både skolfolk, föräldrar och kommunalpubbar. ABF:s ordförande förklarar att intresset för deras studieaftnar är i stigande. "I vinter ha vi haft kvällar, då till och med kommunalhuset varit fullsatt med folk av alla åldrar för att lyssna till en föreläsning." —

"Håll om honom bättre. Opp med axeln. Närmare, Tystnad! Nu tar vi om det igen!" Vi har letat oss upp till Folkan, där Scenstudion under regissör *Sarrazins* ledning repeterar "Livets gyckelospel". Man har redan hållit på några timmar i intensivt arbete. "Vi bryter här. Hur är det med tet." Jo, det är just färdigt och vi blir inbjudna att pigga upp oss med en kopp rykande te. Nu får vi tillfälle att prata litet amatörteater. Vi kan konstatera att det ligger många kvällars arbete under månader bakom kvällens repliker och rörelser på scenen. Regissör *Sarrazin* är stolt över sina amatörer, som lägger ned en verklig håg och ett brinnande intresse för att lära och skapa god amatörteater. Verksamheten stödes av kommunen och fabriken med anslag, och Folkan upplåter lokalen och det behövs för det kostar en del att sätta upp en teaterpjäs. "Men i mitten på mars ska vi väl vara klara", säger *Hilding Ohlson*, "och då hoppas vi på några fullsatta hus." —

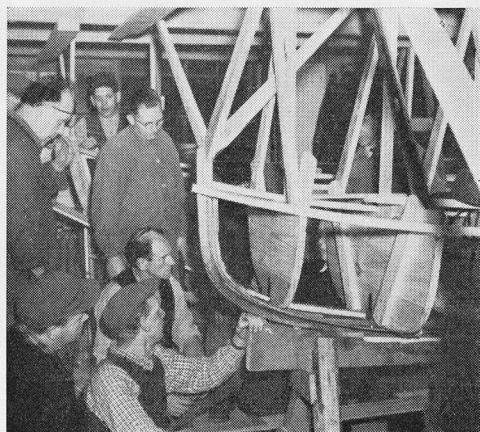

Så tar vi en sväng neråt Mariaplan och tittar in i Folkbiblioteket, där *Curt Säfström* just betjänar de sista boklånarna för kvällen. Hr Holm från Lagnö har tagit sig fram den långa och blåsiga vägen för ett 14 dagars lån på 6 band, *Linklater*, *Martinsson* m. fl. verk. En pojke från Hästhagen lånar Ungdomens flygbok och *Karl-Erik* på 12 år är inte rädd för att ge sig i kast med *Lo-Johanssons Jordproletärer*. För dagen är de mest efterfrågade böckerna *Kravtjenkos* "Jag valde friheten" och *Margit Söderholms* hälsingeroman "All jordens fröjd". I biblioteket finns 3.000 band och under januari utlånades 937 böcker, så man läser flitigt i Gustavsberg. I lärummet sitter några pojkar kring ett uppslagsverk och kring bokhyllorna svärmar trogna bokmalar. Lokalen utstrålar trevnad och ljus. Det

märks när vi går ut i mörkret för nästa visit. —

Nu hamna vi på Kattholmen och tränga oss in i gamla bastun. Här ha vi ett 20-tal båtclubbmedlemmar i far-ten under *Räknäs-Karlssons* ledning och med *Erik Svensson* som bas för egenhändigt jollebygge. Över bassängen har deltagarna lagt golv och därpå byggt upp ställningar och mallar för 8 jollar och 2 roddbåtar. "Det är svettigt och marigt men en härlig avkoppling", säger *Teglund*, när vi beskådar hans verk. Man jobbar ihop två och två ett par dagar i veckan. De flesta gå dessutom på en kurs i navigation. Så till sommaren kommer vi att få se en hel del nätta saker guppa på *Farstavikens* böljor, resultat av idog skaparglädje. —

Vi stanna nästa gång vid Gamla kon- toret, där ett dussin teckningsintressera- de unga män och kvinnor ordnat en liten lokal och engagerat en kvinnlig modell för de grundläggande övningarna med *Croquis*. Man har hållit på 9 kvällar sedan i november och väntar nu besök och kritik från *Kåge* och några föreläs- ningar i anatomi och teknik. Initiativ- tagaren, *Bjernström*, visar oss några prov på egna och de övrigas arbeten och så vitt vi kan bedöma finns det konstnärssämen i gruppen. —

Så skulle vi då anse oss nöjda med kvällen. Men vi ser att det lyser inbju- dande från *Daghemmet* och vi kliver frimodigt på. Det luktar gott kaffe. I

EGNAHEMSOMRÅDET PÅ VÄG

Det gamla skogvaktarstället *Lug- net* kommer till hösten att få en helt ny omgivning. *Gustavsbergs* kommun håller på att uppföra 3 radhus med 14 lägenheter, vilka beräknas vara inflyttningsbara till den 1 september. Plats för hus- grunderna är, när detta skrives, i det närmaste färdigsprängda. Om- rådet, inom vilket den kommunala bebyggelsen sker, omfattar ett 30- tal lägenheter helt utbyggd. De 14 som nu äro under uppförande om- fatta dels tre stycken på 90 kvm (5 rum och kök) en på 105 (6 rum och kök) en på 74 (4 rum och kök) nio på 60 (3 rum och kök).

Byggnaderna ha ritats av arki- tekterna *Olof Thunström* och *Åke Jansson* å *K.F:s* arkitektkontor. Hittills antagna entreprenörer är *AB. Berg och Hus*, *Stockholm*, för grunder, ledningar och vägar, *Lindblads* installationsfirma i *Nac- ka* har värme och sanitet och *Fackföreningarnas* byggnadspro- duktion, *Stockholm*, elektrisk in- stallation. En del arbeten kommer att drivas i egen regi med hjälp av *Byggmästare A. Skoglund* vid *AB. Gustavsbergs* fabriker. Plats- kontrollanter äro tillsatta för ar- betet, bl. a. *Montör Anders Steen* och *Ing. G. Grip*, *Gustavsberg*.

Kostnaderna för byggnationen

äro upptagna till c:a 560.000:— kr. i byggnadstillståndet. Därtill kom- mer exploateringskostnaderna för *Ösbydelen* av *Lugnetområdet*, vil- ka äro beräknade till 156.000:— kr. Arbetstillstånd har nämligen i dagarna lämnats för exploatering av ett område för 24 stycken egna- hemsfastigheter, vilka beräknas att byggas efter den 1 juli 1949.

Ledningar för vatten och avlopp håller på att läggas till *Lugnetom- rådet* av *Skånska Cement*, *Stock- holm*. I samband med ledningarna lägges en ledning för dagvattnet vid *Ekvallen* och *Bleksäng*. Cen- trumområdet kommer att få led- ningar för den kommande bebyg- gelsen, genom att ledningarna framdrages över detta. Kostnader- na för dessa ledningar äro beräk- nade till c:a 300.000:—. Hela deta- ta bygge sker, liksom de övriga i samarbete med *AB. Gustavsbergs* fabriker.

Ett bygge av en sådan omfatt- ning, som nu pågår, har kommu- nen ej tidigare haft på grund av bl. a. markförhållanden. Det är ett stort företag, som kommunen har påbörjat för bostäder åt sina befattningshavare, vilka till en del, genom tillmötesgående från *AB. Gustavsbergs* fabriker sida, bott i av fabriken ägda hus.

H. L.

en krets av 20 mammor sitter frö- ken *Wahlberg* och läser ur boken "Det finns inga elaka barn." Det är alltså "mammaafton". *Tant Bengtsson* har bakat bröd och kaka och vi låter oss väl smaka. Flitiga händer sticker; varmt, fridfullt och skönt har man. "Sol, sol, sol är det var jag går", sjunger de glada mammorna. —

Det har blivit sent, då vi återvänder till utgångspunkten och summerar ned våra intryck. "Ja", säger min vän, "det där axplocket var ju uppmuntrande. Det måste vara rätt många *gustavsbergare* som är i verksamhet bara en sådan här kväll." "Just det, skulle vi valt en annan kväll skulle du sett blåsorkester, trä- slöjdare, schackspelare, brottare eller studiegrupper i verksamhet, så nog finns det möjligheter till sund fritids- förströelse." "Men vet du, jag saknade tonåringarna! Det måste finnas flera ungdomar, som borde vara med — an- nars blir de bara håglösa och passiva. Jag tror att det var eliten vi såg i kväll — men de andra måste också vara med!" "Där ha vi ett problem. Men vill man skörda något härvidlag, så måste

man ju så något, sådant som kan intres- sera dem och föra dem vidare in i för- eningslivet och bildningsarbete. Det kan- ske bör ha hobbykaraktär, något som är "kul" och inte så märkvärdigt. Men den roliga samvaron borde förstås inte stanna vid nöjesmomentet. En vidgad horisont, ett vidare intresse bör vara målet. Vi behöver självständigt tän- kande människor som kan samar- beta inbördes. Det är något an- nat det än gängmentaliteten. Nog tycker jag att det vi sett borde ge vissa möjligheter." "Säkert, men det finns nya uppslag, som jag tror skulle passa ungdomarna. Har ni aldrig försökt med modellflyg, leksaksslöjd, lä- derplastik, folkdans och samkväm med "20 frågor" och sällskapslekar?" "Nog har vi gjort sporadiska försök, men det faller i regel på lokalfrågan och ledar- bristen. Vi skulle behöva träffas i stör- re sammanhang, vid trevliga personal- fester, i diskussioner och samtalsaftnar. När vi en gång får vårt medborgarhus, då tror jag på en ny tid i kooperativ anda i dess bästa bemärkelse."

Skrivaren.

I förbifarten

Georg
Lundgren

50 år 23.3.49

När vi snor om hörnan vid Konsum vid kyrkan träffar vi på Georg Lundgren, Lunkan . . . Han har just varit på en bibliotekskurs på Lidingön och kan berätta att Gustavsbergs bibliotek ligger bra till. I förhållande till de flesta andra bibliotek i länet stå vi oss gott i konkurrensen. Lunkan har haft mycket för händer sedan han år 1925 hamnade i Gustavsberg. Kommen från Umeå i Västerbotten besökte han som yngling jordbruksaposteln Rösiös skola vid Haga-berg utanför Jönköping, där han tog sina första lärospån. Hemkommen till Umeå kom han i kontakt med nuvarande landshövding Elof Lindberg som gjorde socialdemokrat av "Lunkan" och skaffade honom ett stipendium till Brunnsvik. Efter detta blev han kooperativ jordbrukspionjär tillsammans med några brunnsvikskamrater till dess han hamnade på Jakobsbergs folkhögskola och senare Gustavsberg, som hittills varit slutmålet.

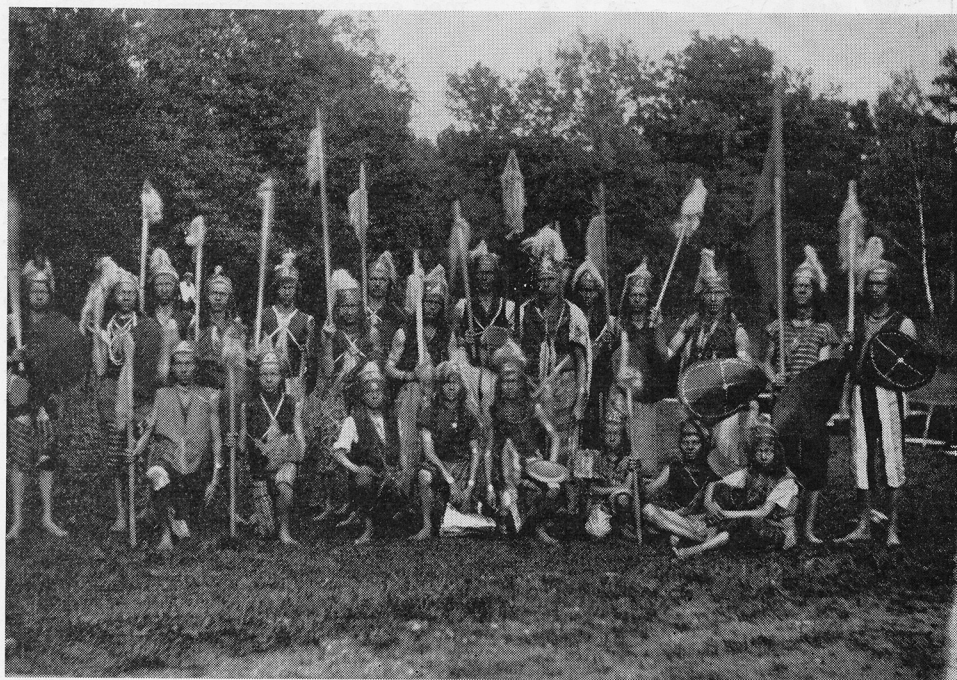
Här har Lundgren tagit livlig del av föreningslivet och börjat som sig bör i ungdomsklubben och arbetarkommun för att sedan alltmer ägna sig åt A.B.F. och speciellt dess bibliotek och folkskolan, där han f. n. och sedan flera år är ordförande. — Det är stora uppgifter som förestår skolan i vårt samhälle och L. tar med friskt mod sig verket an. "Lunkan" har alltså något att gå och "grunna" på just i dessa dagar — skolor, gymnastikhus, skolformer, bibliotek och allt vad det nu är . . . Att han sedan fyller 50 år den 23 mars är en annan historia . . . Grattis! säger redaktionskamraterna i vår tidning, lycka till i fortsättningen!

—r.

GAMLA ARBETSLAG XIV

I serien "gamla arbetslag" har vi i dag att presentera det lag som år 1912 arbetade i "äktä rågodsgugnen". Många äldre gustavsbergare känna till ordet "äktä" som benämning på benporlin, och gubbarna äro från vänster: stående, Erik Hj. Norrman, Helmer Nilsson, (Hilla), Henrik Andersson, Joel Liljekvist, och sittande: C. A. Fransson, Oskar Hj. Gustavsson och Samuel Johansson.

Gruppen här ovan skulle kunna vara från Kongo, men härstammar från år 1904 och Gustavsberg. Vi hittade den i en gammal gustavsbergares album och tar med den i tidningen, som ett belägg för det arbete, som nedlades i den gamla goda tiden för att roa gustavsbergarna. Förutom den personliga utstyrseln jämte svärting etc. hade man byggt hyddor av vass i Klubbparken, framför vilka man uppförde vilda krigsdanser under dova trummors rytm. Entrén var 25 öre och för den slanten fick man dessutom dansa från kl. 4 e.m. till kl. 12 på natten. Infödingarna här ovan har under årens lopp skingrats i civilisationen. Bland de mera bofasta igenkänner vi Karl Johanneson, Wilhelm Söderberg och Gerhard Säfström.

Söndagsvandring

i Gustavsberg med omnejd!

I mars planerar Gustavsbergaren tillsammans med IF:s Orienteringssektion en allmän folkvandring i skog och mark. Håll utkik efter våra affischer!

FÖRETAGS- Nämnden

Företagsnämndens uppgift skall vara

”att upprätthålla fortlöpande samverkan mellan arbetsgivaren och de anställda för att åstadkomma bästa möjliga produktion,

att bereda de anställda insikt i verksamhetens ekonomiska och tekniska betingelser och rörelsens resultat,

att verka för de anställdas trygghet i anställningen och för säkerhet, sundhet och trivsel i arbetet,

att främja inom företaget bedrivna yrkesutbildning

och att i övrigt verka för goda produktions- och arbetsförhållanden vid företaget.”

Detta är andemeningen i det trekantavtal som slutits för KF:s industrier om upprättandet av företagsnämnd. Den bygger på samråd och förtroende och det var i den andan som Företagsnämnden

vid Gustavsbergs fabriker onsdagen den 19 januari hade sitt första konstituerande sammanträde vid en kopp kaffe å Vårdshuset.

Företaget hade utsett ing. Hjalmar Olson till ordförande, nämnden utsåg herr Axel Öhlund till vice ordförande och personalkonsulent Gösta Dahlberg till sekreterare.

Alla berörda grupper ådagalade i korta anföranden sin positiva inställning och det gemensamma intresset för denna form av samverkan och samarbete.

Det beslöts att nämnden skall hålla sina sammanträden 4 ggr per år under sista månaden i varje kvartal.

Under överläggningarna redogjorde ingenjör Teglund för initiativ till ökad produktion som genomförts å fabriken i förtroligt samarbete. Han framhöll det vidare som en uppgift för företagsnämnden att söka komma åt de värden, som ligger i känslan av arbetsglädje för varje hederlig insats och pekade på exempel från andra stora industriföretag, där Vi-andan syntes vara en mycket stor tillgång.

Herr Öhlund tog upp ett samtal

om konjunkturläget och våra fabrikers kapacitet, varefter ing. Olson gav en överblick på tillverkningsvolymen och avsättningsmöjligheterna och de rikt-punkter företaget hade för industriens utbyggande i Gustavsberg.

Nämnden beslöt att å de olika fabrikena upprätta tre samarbetskommittéer, vilka i avtalets anda bör kunna förarbeta förslag och förverkliga åtgärder, som skola behandlas eller ha behandlats av företagsnämnden, och i övrigt verka för bättre drifts- och arbetsförhållanden vid företaget.

Under kvällen behandlades vidare frågor rörande högtalaranläggningen å fabriken, vilken nu står inför färdigställande. Önskemål framfördes om bättre arrangemang utanför fabriken för affischering, om förbättrade omklädningsskåp för arbetskläder, om arbetskläders anskaffande och om propaganda för byte å arbetsplatsen. Vidare berördes frågan om tillhandahållande av kaffe å eftermiddagsrasten, om rökrum m.m., vilka angelägenheter delvis hän-sköts till närmare utredning inom samarbetskommittéerna.

Skr.

Strax före julhelgen, närmare bestämt den 16 december, hade Gustavsbergs kommunalfullmäktige sitt sista sammanträde för år 1948.

Förutom val av en mängd ledamöter och suppleanter till kommunala styrelser och nämnder och en del andra förtroendemän inom kommunen fattades en del för framtiden ganska viktiga beslut.

Fr. o. m. höstterminen 1949 kommer sålunda en högre folkskola att inrättas i Gustavsberg, där det är meningen, att begåvade barn skall kunna läsa sig fram till realskolekompetens. Eventuellt skulle kommunen även så småningom bli föremål för en försöksverksamhet i enlighet med grunderna i det nya skolförslaget.

Arbetet med vattenledningen till egnahemsområdet och byggnationen i Lugnet har, som de flesta kanske redan sett, nu kommit i

gång på allvar och man hoppas att redan till sommaren kunna börja med egnahemsbebyggelsen. För att möta de första utgifterna med dessa arbeten beslöts, att man skulle upptaga ett lån på 100.000:— kronor. Ytterligare lån på c:a 600.000:— kronor kommer att erfordras.

Det är också meningen, att man så småningom skall sätta i gång med det nya skolbygget på Kvarnberget. Om det blir under år 1949 är dock ännu ej klart. I varje fall tillsattes en kommitté, som skall handlägga entreprenadärenden och ordna andra frågor, som kan uppstå i samband med företaget.

För att tillgodose behovet av samlingslokaler och dylikt å Norra Lagnö beslutades att Ingarö skola skulle undergå en reparation och att en del inventarier skulle in-köpas.

Fr. o. m. år 1949 kommer Gustavsbergs kommun att vara uppdelad i tvenne valdistrikt benämnda norra respektive södra distriktet. Uppdelningen kommer att ske så, att alla som bor norr om linjen

Farstaviken—Ösbyträsk—Betse-deviken skall tillhöra det norra distriktet och att alla som bor söder om nämnda linje skall tillhöra det södra distriktet.

Som de flesta hästhagsbor redan känner till har fabriken i anslutning till värmecentralen byggt en bastuanläggning i Hästhagsterassen. A.-B. Gustavsbergs Fabriker hade föreslagit kommunen att förhyra anläggningen och driva den i kommunal regi. Kommunalfullmäktige beslöt också att taga hand om anläggningen på prov under ett år och uppdrog åt hälsovårdsnämnden att t. v. ha överinseende över badanstalten. Anläggningen, som är modernt och bekvämt inredd, är försedd med omklädningsrum och tvagningsrum jämte bastu och mindre rum för karbad och kan ta emot c:a 40 badande i timmen. Det är även meningen, att man så småningom skall kunna tillhandahålla ljusbud. Avgifterna är för bastun: vuxna 60 öre, barn 25 öre och för karbad 1:— krona. Anläggningen hålles öppen för män onsdagar kl. 15—19 och lördagar kl. 15—18 och för kvinnor torsdagar kl. 15—19 och fredagar kl. 17—20. Den som längtar efter ett skönt bad bör gå dit — tvålvorste och handduk medtages.

Sammanträdet avslutades med att samtliga tackade varandra för ett gott samarbete under det gångna året och önskade

Ett Gott År 1949.

Go.

LABRADOR

En vildmarksfärd, berättad av GEORGE GUSTAFSON

Detta av Gud förglömda land har blivit kallat allt mellan himmel och jord... Jaccues Cartier, sökande ett Eldorado fann Labrador. Hans misräkning var så stor att han kallade det "Kains Land". Ett par hundra år senare kom Roger Curtis, en engelsk sjöofficer, och kallade det "Ett land av förskräckliga berg och ofruktbara dalar och dessemellan bara storstenar." George Cartwright skrev: "Alla rester Gud hade kvar sedan han skapat himmel och jord kastade han i en hög och kallade det 'Labrador'." "När vår Herre såg vad han gjort", skrev Paul Reed, "skämdes han och gömde alltsammans under ett täcke av is och snö."

Jag hoppas att dessa framstående män förlåta mig, men jag tror ej att vi vanliga dödliga ha förstånd nog att kunna kritisera en stor mästares arbete. Ja, Labrador är ett vilt land, men det vilda är lockande, långt mer än ett land och platser med moderna förbindelser.

Därför stodo vi, doktor Charles Thomas och jag här vid Hudson Bay Comp. utpost, North West River, Gross Water Bay, den tredje juli 1943, och sågo hur det aeroplan som hade fraktat oss hit försvann mellan molnen. Piloten Karl Fishers avskedsord ringde ännu i mina öron: "Låt inte edra ben vitna bland bergen eller i floderna utan låt mig få se er välbehållna på 'Lake Michikamau' en månad från i dag".

Tack vare Dr Thomas inflytande hade vi inget besvär med att erhålla tillåtelse från "Canadian Mounted Police" för vår tripp, såväl som tillåtelse att föra skjutvapen och ammunition med oss. Allting måste deklareraras och tullas också, men det tog ej lång tid, man tittade knappast i några av våra packor. När Dr Thomas förklarade för police kapten John Rogers vart vi ämnade oss, sade han: "Är det inte lika bra att ni dränker er här så blir det ej så svårt att få tag i er". Det finns inget som piggar upp ens humör så mycket som uppmuntrande ord.

På samma plats startades för 40 år sedan den så olyckliga "Hubbard Expeditionen". Hubbard själv frös och svalt ihjäl, endast tack vare företagsamheten hos deras guide kom den andra deltagaren Wallace, därifrån med livet. De letade efter "Nascaupsee" river, men i stället funno de "Susan" river och oerhörda lidanden. De voro illa utrustade i matväg, hade missvisande kartor, och värst av allt, liten eller ingen

Doc och jag.

erfarenhet, och därför slutade det äventyret med en oundviklig katastrof...

Klockan 7 nästa morgon sade vi farväl till Kinsey, föreståndare för Hudson Co camp här, hans "Good bye and good luck" var väl menat. Doktor Thomas, 60 år gammal, liten, senig och envis som synden, språkforskare och författare, kände jag sedan mer än två år. Jag respekterade honom såsom en god sportsman och hade varit hans guide på flera kortare tripptar, men man lär känna en person bättre när man är ensam med honom under en månad, alla fel, både ens egna och andras bli mer poängterade, småsaker bli orsak till missförhållanden, ord som annars ej skulle betydta något bli sårande när nerverna äro på högspänn, och det behövs ej många ord förrän explosionen kommer, den kom redan andra dagen.

Klockan 9 var vi ute på "Grand Lake", regn och en hård sydvind gjorde oss ej någon glädje. Vi följde den södra sidan av sjön upp till "Gross Bay", där "Nascaupsee" river kommer in, men min kära doktor hade gett sig den lede på att den floden låg högre upp. För att göra honom till viljes fortsatte vi efter lunch och tältade för natten på stranden av "Blakes Bay". En stor flod kom in här och "Docs" triumferade. "Gammal är ändå äldst" skar mig i öronen. Efter maten fick jag veta hur dumma de flesta guides äro när det gäller kartläsning, o.s.v. Och hur smarta en del belästa gubbar äro i allt sådant där, stämningen vart litet tryckt och nog jäste det lite grann på insidan.

Klimatet på denna del av jordklotet är minst sagt litet egendomligt. På dagen hade vi 85 upp till 90 grader, på natten sjönk värmen till -28 och frost, (Fahrenheit). Nästa morgon hade fader Pluvius sin affär öppen tidigt, regnet smattrade på tältduken, allting gick åt skogen. Doc fiskade, veden var sur och så sparkade jag omkull kaffepannan. Efter att ha åkallat alla potentater, svarta och vita, med horn och utan, fick jag äntligen frukosten färdig. Då blåste farbror Thomas till uppbrott. Jag svängde canoten tillbaka samma väg som vi hade kommit in kvällen förut, men gubben "Hit the ceiling" arg som ett bi och ville ovillkorligen gå andra vägen. Jag landade kanoten och tog ut min karta och bevisade för honom, inte med ord men med instrument, att han hade fel och att den floden han ville in i var "Susan River" och att vi passerat "vår" River dagen förut. Till slut gav han med sig, och då läste jag Svea Rikes lag för honom och hade nog fortsatt med missgärningsbalken också, men då började han att skratta och lovade dyrt och heligt att låta "Navigeringen" vara. Efter den betan vart det "Frid på jorden igen", och den tryckta stämningen försvann som ett trollskott.

De nästa två dagarna hade vi (tyckte jag då) hård paddling uppför strömmen. Det värsta av allt var alla de miljoner myggor och "Black flies", inte stort större än ett nålhuvud, men bitas kunde de och kröpo in överallt, i näsa, öron och ögon, innanför skjortan och ner i skorna. Som väl var hade vi försett oss med "motgift". Sedan vi smort in oss från topp till botten med denna "pomada" höll dom sig på respektabelt avstånd. Pushing — paddling, inte en själ sågo vi förrän tredje dagen på eftermiddagen när vi landade och kokade vår lunch. Innan jag visste ordet av stodo tre av de smutsigaste ungar jag sett i mitt liv framme vid elden och babblade något på rotväliska. Inom ett par minuter kom "Pappa" och så kom det ett bylte som bar på ett annat paket, det var "Mamma" med yngsta "Arvingen". Pappa talade bryten engelska och förklarade med ord och åthävor att familjen var hungrig. Doc försökte lista ut om det fanns många fler. Men de voro alla där, pappa, mamma och fyra lovande ungdomar. Fadern var "Mountain Indian", modern var lite av varje, mest eskimå, utstående kindkotor, stripigt kolsvart hår, stråft som tagel och insmört med någon sorts fett. Kläderna voro en blandning av litet av varje, inte precis rena, men hela, skorna voro "Moccasiner" hemgjorda men väl sydda, strumpor funnos inte. Doc bjöd familjen att sätta sig ned och tog fram tallrikar för dem, men då drog dom sig åt si-

dan. Sedan vi ätit, satte jag stekpannan full av fisk och potatisgrytan på marken tillsammans med bröd och "Salt pork" = saltat fett fläsk. Då behövdes ingen bjudning, det var inget fel på aptiten heller. Jag tror knappast att de skulle ha passat som hedersgäster på salig Odelbergs "Notvarp" precis: man åt med fingrarna och torkade sig i håret, rapade högt och belåtet och så försvann hela högen.

Vi beslöto att stanna här över natten. Doc fiskade och skrev i sin dagbok. Jag sov som en stock. Framåt skymningen kom vår nyförvärvade vän tillbaka utan familj, tog en cigarrett och satt tyst en lång stund. Sen frågade han "Vart ska ni?" Jag sade till "Michikamau", genom floden. En lång tystnad — så sa han "Känner du vattnet?" Jag sade som sanningen var nej. "Dåligt vatten, falskt, forsar, långa vägar att bära kanot. Mig känner vatten". Och så gick han, men innan han gick, snöt han mina cigarretter.

"Låt oss ta honom med oss", sade doktor Thomas, han blir en hjälp till dig och så känner han vägen. Doc var eld och lågor över sitt förslag, jag drog mig i det längsta, men han var envis och vi beslöto att höra oss för med honom. "Men", sade jag, "endast under ett villkor går jag med på det, vi ha nog med mat så det ängslas jag ej över, men om jag tror att vi äro fel så vill jag att ni lyssnar till mig. Och en annan sak, låt mig få sköta vår nye medlem utan att ni blandar er i det, även om ni tycker att jag har orätt." Allt det där vart överenskommet. Nästa morgon var hela familjen där igen, men inget bjöds på. Så började jag att bära våra grejor till kanoten. Då kom Pappa. "Oss har inget att äta". Han talade till doktorn men han glodde på mig, så jag sade "Vad åt ni i går morse". "Torkat kött", svarade han. "Har det blivit något fel på det nu då?" frågade jag. "Fläsk bättre", svarade han. Jag låtsades om ingenting utan fortsatte att bära. Thomas glodde på mig. "Ska du inte fråga honom?" mumlade han. När våra sista pinaler gick ner i kanoten kom Pappa igen. "Kanske jag går med kanske?" frågade han. Doktorn pekade på mig. Till Docs förtvivlan svarade jag, "Naturligtvis inte. Du har din familj här så det går inte alls." Då vart han ivrig. "Squaw och papoos går till camp, jag går i canot å får stora pengar, hur många?" och så kom fem fingrar upp. "Så många varje dag." Jag kan också teckna så jag stack upp ett finger, då gick han och jag stötte ut canoten, då var han tillbaka med fyra fingrar i vädret, jag stack upp två, det gick han med på. Två dollars om dagen och maten för 27 dagar. Doktors ögon var sto-

Pops koja.

ra och runda. Sedan detta kontrakt var färdigt, sade jag åt honom att följa med sin gumma till byn och komma tillbaka så fort han kunde. Då fick Doc en idé, han ville se hur byn såg ut så han följde med. Jag tillbringade min tid med fiske och med att "bomma" på en hare och mest med att se över alla våra resurser i matväg och att göra upp en ungefärlig dagsranson för hela trippen.

Nästa morgon var dom tillbaka igen och strax efter frukosten voro vi färdiga att ge oss iväg. Jag tog tillfället i akt att tala med Pappa innan vi startade. "Om du har talat sanning", sade jag, "så är allting fint, men har du ljugit för mig och du inte känner till vägen, så skall jag de dig en Svensk flagga, och du skall inte behöva bära den i handen heller, så jag hoppas att vi förstå varandra."

Det första vi gjorde var att ge honom ett kristligt namn. Vi döpte honom till "Pop". Han var onekligen en god canotman, senig och uthållig och villig att hjälpa till. Det tog ett par dagar innan han kunde förmås att äta på samma gång som vi. Annars var det inga fel med honom, man behövde aldrig be honom att göra en sak, han gjorde det ändå. Klockan fyra på eftermiddagen kom vi till "slutet" på floden. Ett dånande vattenfall kom brakande nedför klipporna. Kartan visade varken berg eller fall här. Jag tog en "Instrument"-bäring och fann att vi var absolut rätt, kartan var helt simpelt missvisande och detta var ej sista gången det hände. Den person som hade gjort denna karta hade gissat sig till en hel del, det kan nog vara bra ha fantasi, men det är ej till mycken nytta när man spelar med livhanken som insats.

"Pop" titta på mig, så sa han, "Vad göra först, kanske". Doc tog hand om det svaret. "Äta", sa han, och det var precis vad jag tyckte också. Så fort vi var färdiga kom "Pop". "Nu bära canot över berg, sjön ovanför, liten sjö". Han hade rätt, två mil hade vi att knoga vår canot över berget och genom snårskog (alla mil äro engelska) det var mörkt innan vi voro färdiga. Nästa dag regnade det som om himmelen varit öppen.

Vi stannade vackert inne, alla leder värkte efter bergsklättringen dagen förut. Vi hade satt upp vårt tält invid en bergvägg som väl var, ty på natten fick vi en rykande storm, den sortens åskstorm som endast Labrador kan bjuda på. Åskskrällarna ekade och regnet kom i strömmar, ett jordskred ett par hundra meter från vår camp hjälpte också till att göra allting mera spännande. Långa stunder var hela nejden upplyst av blixarna. I detta ljus sågo träden och bergen spökaktiga ut. Hur liten man är och hur ytterligt hjälplös människan är mot naturens krafter. Att sova var ej tänkbart. Jag avundades "Pop", med äkta indiansk likgiltighet satt han helt lugnt och tuggade sina "Baw-Baw" rötter, en sorts rot från en ormbunksliknande växt som gör tänderna svarta. Inte en min förrådde om han var rädd eller inte. Så kom äntligen dagsljus. Regnet fortsatte, allting var genomblött men skadorna voro mindre än jag hade beräknat. Ett jätteträd hade fallit några meter från vår canot utan att skada den. Nu först kunde vi se vad som verkligen hade försiggått under natten. Hundratals träd lågo överallt. Där jordskredet hade gått fram låg tontals med jord, stenar och träd och buskar i ett enda virrvarr.

Klockan var närmare 11 innan vi kunde ge oss iväg igen. Regnet var över för en stund. Vi gingo igenom en serie med träskliknande sjöar, förbundna genom grunda kanaler. För första gången sågo vi "Caribous", ett rendjur, som förr hade sin hemvist i alla de nordöstra staterna av Amerika. Men numera har civilisationen drivit dem längre och längre norrut, och endast i Canada kan man ännu se små hjordar av dem. Ett 50-tal djur fanns i denna hjord. Vi kunde använda litet färskt kött, så till "Pops" stora förtjusning lyckades jag skjuta en medelstor tjur. Vi skar ut de bästa bitarna och Pop sydde en stor fyrkantig påse utav huden, användande remsor av skinnet till tråd. Vi skuro köttet i stekar, saltade dem och lade dem i påsen, tre skapliga stekar försvunno till lunch.

(Forts.)

Ewaldin Pettersson, känd under namnet "Målar-Pelle" har gått bort i en ålder av 94 år. Han jordfästes den 9 febr. och vid graven nedlades kransar från fabriken, kommunen och forna arbetskamrater till minnet av en hedersman, som älskade blommor.

Vi förflyttar oss några tiotal år tillbaka i tiden. Kommunikationerna mellan Gustavsberg och Stockholm uppehölls av Gustavsbergsbåtarna, om man inte ville gå till fots landsvägen eller åka efter häst. Många av de äldre har säkert varit med om promenader till sta'n, då man vintertid vandrade över isarna. Blev det stadsresa av, så hade man dock bara båtarna att tillgå.

Det är vinter och blåser snålt genom Algatan, när man är ute i otta för att hinna med sju-båten. Det var alltid vanligt att det gick en båt kl. 7 på morgon. Det var efter den 15:de, man hade fått avlöning och nu skulle man in och julhandla. Många hade naturligtvis skulder i bolagsboden och hade det svårt med kontanter, men man hade ordnat på ett eller annat vis och så hade man jobbat övertid under hösten, så pengarna skulle räcka till stadsresa. Det var kallt av bara den och det tycktes bli mycket folk på båten. Många hade kommit till kajen strax efter sex och andra kom inte förrän båten skulle gå. Det var gamla III-an som gick och hon var god isbrytare och det behövdes sannerligen också. Gubbar, gummor och ungar trängdes i det s. k. bondstallet. Bara "båten" hade blåst tredje och sista gången och lagt ut från kajen, blev det snart bättre plats ombord. Gubbarna försvann ner i försalongen — ja, inte dom som hade blivit medlemmar i templet Sirius förstås, dom stannade på akterdäck. — Så var även fallet med någon som hade gripits av den fri-religiösa väckelsen. Man drömde om en ny himmel och en ny jord och sången från sista väckelsemötet ljöd ännu:

"Må vi alla hava olja uti våra lampor då,
att vi må, när Jesus kommer, in uti
hans rike gå!"

De övriga resenärerna — mest gummor och jäntor — sökte sig till salongerna som fanns ombord och grabbarna rände runt på bå-

ten, på överdäck och ned i aktersalongen och så ut vid bryggorna och framförallt för att stå och se ned i maskin, där eldaren fyrade på och jobbade i sitt anletes svett. Maskinisten stod i manövern, han hade s. k. vegamössa, celluloidkrag och rosett på sig, men den stackars eldaren var inte så snygg, där han skyfflade kolen. Men tänk så spännande och intressant att stå och se på . . .

Gummorna hade redan börjat att språka om allt som hänt i samhället och bolagsboden och om skolan, där magister Lagerström förde ett hårt regemente . . . Mest talade man naturligtvis då som nu om fabriken . . . Alla var på tapeten, gubben Forsberg och mästern Balow, bad-Hedda och svagdricks-gumman, Johansson i äkta och Johansson i rågods . . . Någon grabb hade rest till Amerika, någon jänta hade råkat illa ut eller det hade kommit en ny gardist till packbon. Allt måste diskuteras . . . Det blev med ens så behagligt tyst och isen slog inte så hårt mot båtens sidor . . . Man var i Stäket och öppet vatten. Bro-Erik stod på sin post, kaptenen signalerade, allt var klart och i sin ordning.

Nere i försalongen blev tonen gemytligare allt efter tiden och båten skred fram . . . Samtalstonen höjdes något efter varje halva öl och man kunde även kosta på sig kaffe och punsch, när man som Andersson, endast för till stan en eller högst två gånger om året.

Man språkade värdeliga. Klubben, skytteföreningen, nykterhetsvännerna och läsarna, var föremål för debatt. En och annan mustig historia kryddade opp samtalet. Vet Ni gubbar, vad torpar Palm sa: "Vad arbetaren vet mer än en oxe, det har han bara men av". Det var torpar Palm som hade det torp, som tidigare funnits vid Palmens eller Rutens lada. Palm var originell och i vissa avseenden även före sin tid. — Samtalet böljade fram och tillbaka, än om det ena än det andra . . . Det blev paus i samtalet när styrmannen visar sitt rödbrusiga ansikte i salongen och ryar: "Ska ni ha biljetter nu gubbar, eller hur fan ska ni hat"! "Nog ska du få betalt", sa gubbarna, "det kan du vara lugn för. Du kan väl ta en halva och inte komma ner och vara oppkäftig." Det ordnade sig och man löste tur och retur-biljett. Man närmade sig staden och talade naturligtvis om vart man skulle sty-

ra kosan, när man kom i land. Det var julinköpen som hägrade . . . Västerlånggatan var den förnämsta affärsgatan. I gamla sta'n höll man till . . . Över broarna till Norrgick man inte ofta och över Slussen till Söder gick man sällan . . . Och till Östermalm, ladugårdslandet, dit gick man så gott som aldrig. Man hade varit därute på utställningen 1897. Och det berättade man om under många år. Ja, man hade varit på Panoptikon också men annars höll man som sagt till i gamla sta'n. Där hade man under årens lopp blivit bekant i en del affärer och kaféer. Hittade man inte dit man skulle, så frågade man sig fram. En äldre gustavsbergare möter ett par ynglingar — även dessa från Gustavsberg — och han känner i hastigheten inte igen pojarna, varför han frågar vänligt: "Säg herrarna, vad är detta för gata?" Grabbarna svarar blixtnabbt: "Slamhusgatan!"

Man handlar och handlar och paketens antal växer. Neråt Kornhamnstorg och Munkbron, överallt möter man bekanta: "Vi träffas vid 5.15-båten", säger man. Det gick alltid en båt vid den tiden och den kallades sju-båten, när den kom till Gustavsberg, även om framkomsten ofta blev halvåtta eller åtta. Det var det verkliga folknöjet att gå ned till båten, när den kom en lördagskväll. Styrmannen kontrollerade biljetterna, och fjärdingsman Lundin kontrollerade att inga "obehöriga gubbar" var med på båten och kom i land på kajen.

Våra resenärer från Gustavsberg återvänder hem med 5.15-turen. De ha i god tid infunnit sig vid Gustaf III:s staty på Skeppsbron. Affärerna voro klarade och man köper nu kvällstidning av löpar-Nisse, det vill säga man köper inte Nya Dagligt Allehanda, för den betalar fabriken halva prenumerationsavgiften på, den får man hämta hos Natt-Olle, när han kommer hem . . . Men man vill hem till nära och kära med julpaketet. Trots att man har ett horn i sidan till en arbetskamrat, att man har det fattigt och svårt, så trivs man ändå . . . Stämningen på båten blir högre på hemresan än under färden till sta'n . . . Men man tänker också på allvarligare möten och gladare stunder alltunder det att ångf. Gustavsberg III bryter och brångar isen över Baggensfjärden och Farstaviken . . .

Gunnar Andersson.

Smánytt från Gustavsbergs fabriker

Bokförmedling har ordnats å fabriken genom ombud å de olika avdelningarna. Provböckerna från de tre kooperativa bokförlagen cirkulerar till påseende i särskilda bokställ. Köparna erhåller 10 proc. rabatt. Intresset för goda bokköp stiger sakta men säkert.

Tretton Lucia-askar cirkulerade den 13 dec. på avdelningarna och gav i småslantar 250:— till Julfemman. Vid samma tid plockade man på fabriken in 120 kr. i Sthlms Läns lungsjukas insamlingsbössor. Mottagarna har bett oss framföra ett varmt tack!

Badet i Hästhagen har öppnats med en prima bastu. Det hålles öppet för herrar onsdagar 17—19 och lördagar 14—18, för damer torsdagar 15—19 och fredagar 17—20. Avgiften är 60 öre för äldre och 25 öre för barn. Propert, rent och billigt!

Fackföreningskontingenterna skall nu enligt överenskommelse dras å avlöningen genom intressekontoret, en åtgärd som säkerligen kan kallas effektiv rationalisering.

Företagsnämnden har hållit sitt konstituerande sammanträde den 19 jan. Till ledamöter har utsetts Hjalmar Olson, ordf., E. Altman, Arvid Ericson, E. Möller, A. Teglund, W. Wahlgren, H. Nordgren, G. Dahlberg, sekr.: A. Steen, L. Backman, C. Wiberg, A. Öhlund, vice ordf.: Astrid Söderman, B. Lindberg, Erik Andersson, Erik Nilsson, Rune Lööf, Åke Nässén. Referat å annan plats i tidningen.

Hemmavarande fruor m. fl. voro den 31 januari inbjudna till visning av fabriker. Kallelsen hade lockat omkring 350 besökare. Respektive fabrikschefer gav en orientering om tillverkningen och femton ciceroner förde sedan gästerna runt anläggningarna. I badkarsfabriken bjöd företaget på kaffe med dopp. Personalavdelningen ämnar återkomma med nya visningar och söka vidtaga arrangemang så att även de anställda får göra en rundvandring i fabriken.

Vita hästen kommer "ungdomskaféet" att heta. Det placeras i Hästhagen, i ett

350 hemmafruor hälsas välkomna till fabriken.

Torsten Rolf demonstrerar sanitetsporسلns tillverkning.

Ing. Teglund berättar om produktionen vid TPF.

av lamellhusen vid Gamla Svartens väg. Vi har sett det på ritning och det ser både trevligt och ändamålsenligt ut. Ett klubbрум för cirklar skall också finnas. Vi tror att man kommer att sätta värde på arrangemanget, så att det blir ett trivselcentrum, när det slår upp portarna fram emot värsidan.

Anders Steen

fyller 50 år den 26 februari. Gustavsbergaren hyllar övermonstören, fullmäktigeledamoten, SIF-ordföranden, friluffaren och en god och glad människa till halvsekeldagen och hoppas på hans bidrag till serien "Min dagliga gärning".

Friluftsledarkurs ordnas av Korpförbundet i Rämshyttan 6—11 febr. Som deltagare har företaget skickat Torsten Rolf.

Ekvallen har debuterat som isbana med förträfflig is, där bandyspelarna härjar men även allmänheten får idka promenadåkning. Det finns god belysning och kommer det så litet musik och pjäxdans till som den 2 febr. så har vi ytterligare ett trivseltilskott att notera.

Arbetsledarna har haft diskussionskväll å Vårdshuset den 26 jan., varvid ombudsman Ernst Ahlberg inledde ämnet "Arbetsledarens ansvarsställning".

KPA, kooperativa personalalliansen, har planer för 1949. I slutet av februari gör man en vänskapsresa till Holmenkollen-tävlingarna. I maj gästar man Köpenhamn och i juni blir Stockholm målet. I augusti hålles *nordiska kooperativa idrottsspelen* i Helsingfors, till vilken en resa ordnas. Vidare tänker man ordna träffar i Norge och Sverige som en kombination av kooperativ information och semesterrekreation.

Besöken har sedan sist omfattat c:a 800 personer, däribland försäkringsfolk, teknologer, ABF-cirklar, konsummedlemmar och sjuksköterskor. Chefredaktören från Ekstrabladet i Köpenhamn med fru var här den 2 dec. och kommer att skriva om Gustavsberg i sitt blad. Bromma läroverk sände ut 55 elever vid samma tid. Blivande provinsialläkare studerade fabrikslokaler och bostäder den 16 dec. Olle Tandberg med fru eskorterades av Dir. Laurin och Einar Olson (Påpan) på Luciadagen. En kommunal kommitté från Njurunda kom på mellandagarna. Häromdagen sände franske ambassadören och pressattachén ut sina resp. fruor till sightseeing. Själv hade vi vår fru på fabriksrund den 31 jan. Bättre sent än aldrig!

G. Dbg.

Bandy-glimtar

Såsom vi i höstas anade, så fick Gustavsberg ett strongt bandylag denna säsong. Träningen har skötts intensivt och tack vare att Ösbysjön frös till ganska tidigt, hade man innan serien började hunnit spela 10 vänskapsmatcher. Här följer lagets meritlista:

Gustavsberg—Vallvik	0—2	(borta)
» —Elektrolux	1—0	
» —Swithiod . .	2—0	
» —Hammarby	2—2	
» —Reymersh.	3—2	
» —Brobergs B	2—2	(borta)
» —A. I. K. . .	1—5	
» —Karlberg . .	8—0	
» —Bellevue . .	1—0	
» Broberg	2—6	

Som det framgår av ovanstående är det många berömda bandylag, som prövat Ösbysjöns snart sagt berömda is, och nog har vi haft tur med isen i år. När man i Stockholm inte kunnat åstadkomma någon is förrän i mitten på januari, så ha vi haft is sedan november. Så nog har Kung Bore varit oss nådig.

Bandysektionens ordförande Ivan Berglind gnuggar händerna av belåtenhet. — "Nu kan Du skriva opp, att vi ska vinna Bandyalliansen. Går det så här, så kan man inte klaga", säger Berglind och halkar iväg på isen. — "Hur många gånger har inte Gustavsberg vunnit Pokalen?" dristar vi oss att fråga. — Ivan slår med handen och går vidare.

Den mest långväga och likaledes berömda gästen var Brobergs bandylag. Man hade en journalist från Söderhamns Tidning med sig och han skrev den 3 januari följande:

"När Broberg framemot 5-tiden på kvällen (Nyårsdagen) kom tillbaka till Stockholm efter en match i Gustavsberg mot Hammarby, möttes man av beskedet om att Karlstads-Göta måste inställa på grund av isbrist. Gustavsbergs pigga idrottsförening var emellertid framme och föreslog att Broberg dan därpå skulle ta en dust med deras lag.

Broberg gick in på förslaget och Gustavsberg plockade ut hela laget till samhället och placerade ut pojkar delvis i tjänstemannamässens gästbostäder och delvis i privatfamiljer. Brobergarna bodde som små kungar i det flotta Strandvik, en gammal herrgård som nu är moderniserad och tjänstgör som tjänstemannamäss och gästhotell.

På morgonen regnade det fruktansvärt och ingen trodde väl på allvar att det skulle kunna bli någon bandy, men det blev det. Mycket vatten var det på isen, men Gustavsbergarna gjorde vad

dom kunde och drog av det värsta med säckar. Isen var hård och bra under vattnet. Det var överraskande så fint spel man fick se. Gustavsberg har ett lovande lag, som säkert så småningom kommer att räknas till de verkliga bandydistorheterna. F. n. inrymde det bl. a. sådana kända stjärnor som 'Lotta' Lindblom, f. d. Västerås och Sten Nyberg, f. d. Hüge och Hammarby.

Broberg ställde upp med samma lag som mot Hammarby och vann med 6—2. Om det inte varit vatten hade det nog inte stannat vid dessa siffror för Gustavsberg, som förresten inte var mycket sämre än Hammarby. Flodberg och 'Loffen' gick betydligt bättre nu än dagen förut, och det var från den kanten, de flesta farligheterna kom. Flodberg inledde målandet i 9:de minuten och i 25:te ökade 'Loffen' till 2—0. I 35:te minuten kom Gustavsbergs reduceringsmål, överraskande skjutet av h.i. Erik Holve, efter hörna. Palmkvist hade handskarna på bollen, men denna gled på det blöta och hala skinn. 2—1 i halvtid.

I andra halvtid pressade Broberg hårt och i synnerhet dansade 'Loffen' omkring med sina motståndare, tills dom blev yra i mössan. 3—1 kom i 9:de min. genom 'Loffen', 4—1 gjorde Flodberg efter 15 min., 5—1 genom Lundström med en praktpärla i 17:de min., och så stack Nyberg emellan med 5—2, samt 10 min. före full tid klämde 'Loffen' dit 6—2. Det resultatet skäms inte för sej det heller.

Gustavsberg har en bra målvakt i Sjö Dahl, en utmärkt c.h. i 'Lotta', en nästan lika god v.h. i Flodmark och en farlig center i Nyberg."

Så långt Söderhamns Tidning. Referatet var längre, men vi måste begränsa oss.

*

När seriespelet började på Trettondagen mötte Gustavsberg Hammarbyhöjdens goda lag på Ösbysjöns vatten-dränkta is och den matchen slutade 5—1 till hemmalagets fördel. Det blev inte en så lätt uppgörelse, som man kanske trodde från början, men vattnet hindrade ju en del.

Söndagen därefter mötte man Enske och det artade sig till en lätt match, ty Gustavsberg tog ledningen och ledde med 5—1 till långt in på andra halvtid, då Enske kom med en tursam spurt, som utjämnade matchen, vilken slutade oavgjord 6—6. Sånt händer!

Söndagen den 16 jan. spelade man mot Mockasinen, som efter 33 minuters ställningskrig kapitulerade, då Holfve tog fram stridsyxan och gjorde 1—0. Fritte Fall ökade på med 2 mål på lika många minuter, och Nyberg,

Kanonlaget i bandy.

som för säsongen är ny "bergare", gick inte från sina vanor, och "Lotta" blev inte heller lottlös. Efter 6—0 i halvtid gjorde man sedan under andra halvtiden ytterligare 9 mål. Resultat 15—0.

B-laget började verkligt starkt med 25—0 i sin första, 15—0 i sin andra och 10—0 i sin tredje match. Summa på 3 matcher = 50—0.

Söndagen den 23 jan. började bra för Gustavsberg, då juniorerna på Ösbysjön slog Järila med 14 mål mot 3 i serien.

Matchen mellan A-laget och Gribbylund spelades på Ekvallen, där man på den goda isen stundtals utspelade motståndarna. Med 12 mål mot 1 vann man matchen, där Fritte Fall gjorde 6 mål, Nyberg 3, Holfve 2 och "Sotarn" 1. Lindblad snirklade omkring i bakgrunden. Ideligen hämtade han bollen till kedjan, som höll spelet bra uppe nästan hela tiden. "Lotta" dirigerade fint och briljerade med perfekta passningar till yttrarna, som för dagen var i prima slag.

B-laget mötte sen Ulvsunda i en fartfylld uppgörelse och vann med 14—0. Woxblom soloåkte litet hur som helst och gjorde mål när som helst, bra sekunderad av "Masen" och "Japsen". Vad ska man säga om dom, när dom leder serien med 64 mot 0?

Söndagen den 6/2 gästades Gustavsberg av Forsbacka, som nästa år troligen spelar i Division I. Laget uppvisade ett förstklassigt spel och vann över vårt A-lag med 5—0. — B-laget däremot vann sin match över Bällsta med 4—2 och leder klart sin serie.

Azman.

Pappersinsamling!

Unga Örnar kommer den 6—20 mars att göra en kampanj för pappersinsamling.

Håll buntarna klara när Din gata uppvakts!

Julfemmans

konserter till förmån för gamla, sjuka och behövande hölls söndagen den 19 december 1948 i Gustavsbergs kyrka, som var fylld till sista plats av en belåten publik som varmt uppskattade de utförda prestationerna och det gedigna programmet. Under direktör G. Svenssons säkra ledning utförde Gustavsbergs Blåsorkester flera nummer, bl. a. Julsång av Adam, med solo av kyrkoherde O. Hallin. Manskören, Stråkorkester och Kyrkokören, samtliga under ledning av G. Borgs ledning, ett violinsolo av herr A. Telcs och flickornas ljusståg, allt bidrog till ett program av hög klass vid den 16:de konserten.

Ett gott ekonomiskt resultat uppnåddes även denna gång: saldo från år 1947 kr. 44:53, Gåvor: AB. Gustavsbergs Fabriker 500:—, Röda Korset 150:—, Lottakåren 150:—, Kvinnoklubben (Mannekänguppvisning) 88:60, Gustavsbergs Scenstudio 265:—, Innessekontorets julkaskar 246:62, Av enskilda personer och biljetter och kollekt 639:17. Tillsammans kronor 2.033:92.

Julfemmans kommitté, hrr Anton Kock, J. A. Hellqvist, Gunnar Andersson och Olle Hallin, önskar genom Gustavsbergaren uttala ett varmt tack till alla som bidragit till det goda resultatet, och vi är övertygade att tacksamma mottagare instämma i detta tack.

Det har blivit en vacker tradition i samhällslivet dessa konserter där alla medverkande villigt ställa sig till förfogande för det goda ändamålet.

J. H.

Gustavsbergs scenstudio

förbereder som bäst premiären på "Livets gyckelspel" av Henning Ohlsson. Regissör är E. Sarrazin och teateramatörerna alla från Gustavsberg. Uppsättningen av stycket, kulisser etc. kostar pengar och arbete, men man hoppas på fullsatta salonger å Folkan i mitten av mars. Cirkeln har utarbetat följande pjässyntes, som vi tillåter oss citera:

"Pjäsen utgör en kraftig vidräkning med den i alla samhällsklasser utbredda skvaller- och förtalsmentaliteten. Den vill genom motsättningarna mellan den ärlige John och den opålitlige Rolf, visa hur under olyckliga omständigheter ett löganktigt ord kan få de mest katastrofala följder.

Genom sin tydliga miljöskildring av ett typiskt litet samhälle där alla känner alla, och där huvudsysselsättningen är skvallerintresset för nästan, påvisar pjäsen ett utbredd samhällsfel, som emanerar från individerna själva.

Vägledande etikett

*hjälp
husmor
köpa rätt*

En husmor är som regel en skicklig inköpare. Erfarenheten har gett henne en avsevärd varukunskap och lärt henne vilka varor och kvaliteter, som bäst passar för hennes behov. Men att köpa rätt är inte lätt. Husmödernas krav på bättre varuupplysningar från fabrikanternas sida är därför fullt berättigade. — För att göra det lättare för husmödrarna och andra köpare att välja rätt vara för rätt behov började Kooperativa förbundet för ett par år sedan att förse viktiga varor med kvalitetsupplysande etiketter.

1946. Hösten 1946 kunde man efter omfattande förberedelser och prov förse de första varorna med den karakteristiska vägetiketten med devisen »Väg pris mot kvalitet». Debuten skedde med Slit-

man arbetskläder. Varje plagg tillverkat av svenskt tyg försågs med upplysningar om materialsammansättning, kvadratmetervikt, draghållfasthet, krympning och tvättäckthet.

1947. Under 1947 fortsattes arbetet. I gott samarbete med producenterna har nu åtskilliga varor i de kooperativa butikerna försetts med kvalitetsupplysningar, t. ex. filter, täcken, madrasser, kuddar, handdukar, lakansväv, flanneler, trikåvaror och stoppmöbler. Av livsmedel har bl. a. mjöl, havregryn, havremjöl, makaroner, flin-

gor, hårt bröd, äppelmos, sylter och marmelader samt fisk- och grönsakskonserver försetts med vägledande etiketter. — Arbetet fortsätter och vi hoppas att så småningom kunna förse samtliga av KF tillverkade och — i samarbete med våra leverantörer — även andra viktiga varor med kvalitetsupplysningar.

1948. Varje vara med kvalitetsupplysning blir föremål för fortlöpande kontroll. Livsmedelsvarorna granskas regelbundet vid Kooperativa förbundets livsmedelslaboratorier och för att kunna

följa kvaliteterna på textilprodukterna har KF i höst tagit i bruk ett modernt textillaboratorium. — Studera de vägledande etiketterna i Er konsumbutik och dra nytta av de upplysningar de lämnar.

konsum / kooperativa

Samtidigt är pjäsen en anklagelse mot alla, som i mer eller mindre hög grad låter sig påverka av skvaller, dels genom att tro på det och dels genom att föra det vidare. Pjäsen vill i detta fall mana till en positiv tro på vår nästa, en tro som inte skall rubbas av förtal och misstankar.

Dessutom vill den plädera för en sun-

dare livsglädje, som kan få sina utlopp utan narkotisk stimulans av något slag.

Pjäsens allt enande och genom mörkret lysande kraft är den uppriktiga kärlek, som efter sin luttring i mänsklig svaghet, träder fram med sin helande och läkande förmåga och bevisar att

”störst är kärleken”.

Födda:

- den 6 dec. Rosalba, d. t. porsl.-arb. Vittorio Ielmini och h. h. Regina f. Arioli, Hästhagsväg. 10 a,
- den 8 dec. Signe Monika Helen, d. t. porsl.-arb. Olof Åke Esbjörn Nässén och h. h. Lilli f. Stein, Hästhagsväg. 26,
- den 8 dec. Franco, s. t. porsl.-arb. Ezio Attini och h. h. Orsolina f. Fransetti, Hästhagsväg. 6,
- den 15 dec. Margareta Elisabet d. t. civiling. Bertil Dahllöf och h. h. Sonja Elise f. Cedergren, Grindstugärdet E. 30.

Vigda:

- den 31 dec. porslinsarb. Karl Erik Hansson, Mariaplan 10 och Göta Gunhild Jonsson, Mariaplan 10.

Döda:

- den 2 dec. Matilda Georgina Jaensson, f. Andersson, h. t. f. höns-skötaren Gustaf Adolf Albanus Jaensson, Farsta, 79 år.

Folkmängden den 31/12 1948:

Födda: 52 barn.

Döda: 17.

Inflyttade: 497.

Utflyttade: 320.

Ökning: 212.

S:a 3.263 personer.

Bidrag och annonsmanuskript till Vårnumret bör vara redaktionen tillhanda senast 20 mars. Föreningssekreterarna uppmanas att sända in en kortfattad redogörelse om föreningarnas verksamhet 1948.

Red. ber att få tacka för de många vänliga hälsningar som återfinnes på postanvisningstalongerna vid inbetalning av prenumerationsavgiften!

Red.

Rundfråga om Gustavsbergaren

Vårt digra frågeformulär till läsarna lockade endast 3 % av dem till att ingå i svaromål. Vi får väl lov att tolka detta som att man i allmänhet är mycket nöjd med tidningen. De inkomna svaren är inte heller motsägande i det avseendet, så redaktionen rullar sig och söker väl gå på i ullstrumporna. Några prenumeranter tycker till och med att tidningen är utmärkt, men att den borde utkomma en gång i månaden. Det överstiger våra krafter för närvarande och något överflöd på bidrag är det ju inte heller. — Tidningens format passar alla, medan man i vinjetten från några håll anser det skulle vara bättre med en modernare samhällsbild. — Saltstänk från Farstaviken är "ibland riktigt bra" och med "härliga snärtar" men borde ge mera av "saltstänk, d.v.s. ironi och kritik", som några vänliga själar uttrycker sig. — Serierna "Min dagliga gärning", "Fabrikens äldsta" och allt från gamla tider väcker stort intresse hos de svarande läsarna, men dessa äro också till övervägande delen från landsorten, d.v.s. gamla gustavsbergare i förskingringen. "Bland det gamla är det alltid någon eller något man känner igen — men man saknar också en del." Det kanske kommer! Artiklarna om företaget tycks räcka i det omfång de hittills fått, möjligen anser man att mera "information"

vore på sin plats. — Mera notiser om idrott önskas inte. "De dagliga tidningarna ge mer än nog." — Kulturartiklarna, i den mån de förekomma, gillar man, men en svarande efterlyser "mera personlighet bakom, så att man i större utsträckning kunde märka artikelförfattarens åsikt." Nu tycker vi förstås att man går rätt rakt på sak under "Fritt Forum", men det ligger nog något i vad vår läsare säger. "Frimodig och orädd kritik om vad som händer och sker i Gustavsbergs samhälle" saknar sålunda en annan läsare. — Något som borde utgå, har man inte funnit, däremot ges en del tips till nya artiklar. "Mera om hela Värmdö, tips på eventuella sevärdheter för att stimulera till utflykter" är ett förslag. "Det förefaller som om man här äger mycket litet kännedom om Kooperationen, och det skulle inte skada med en påminnelse om i vilket företag man är anställd", säger en annan trogen läsare. "En lättare och gladare ton" önskas av en f. d. gustavsbergare. "Ge oss gärna en novell ibland!" "Till jul skulle det vara roligt med en extra bilaga!" "Mera plats för ungdomen!" Se där några axplock ur önskelistan. — Redaktionen ber så till sist att få tacka för de svar vi fått, som alla vittnar om varmt intresse. Vi ska göra vad vi kan för att söka tillmötesgå vår läsekrets, inspirerade av uttalanden i vårt frågeformulär av t. ex. följande lydelse:

"Gustavsbergaren är den bästa läsningen jag har!"

Red.

En pigg 75-åring

Johan Sigfrid

Englund

Den 7 februari hyllades Johan Sigfrid Englund av släkt och vänner och dan efter voro vi också där. Det blev en trevlig pratstund med en som varit med både som eldare å båten och i verkstan, som ovalformare och mycket annat. Och som alltså gör tjänst, numera som Cerberus i porten. Vi passade på att ta löfte av Englund om glimtar till Gustavsbergaren från den gamla goda tiden. Han har mycket att berätta och att det är kryddat av upptåg och glatt humör bör väl inte göra någon ledsen. Vi hurrar för den glade 75-åringen och medarbetaren!

Redaktören.

INNEHÅLL:

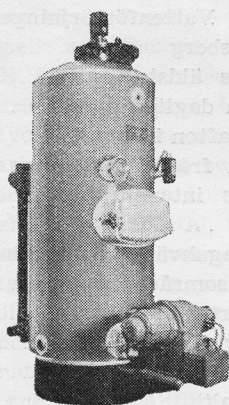
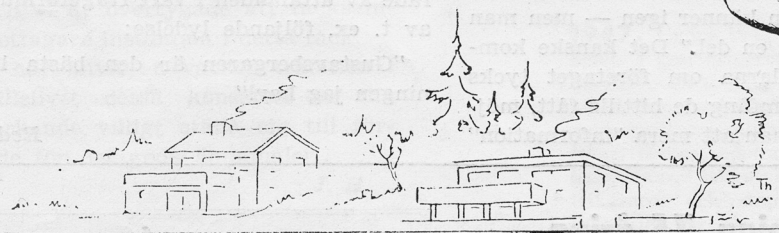
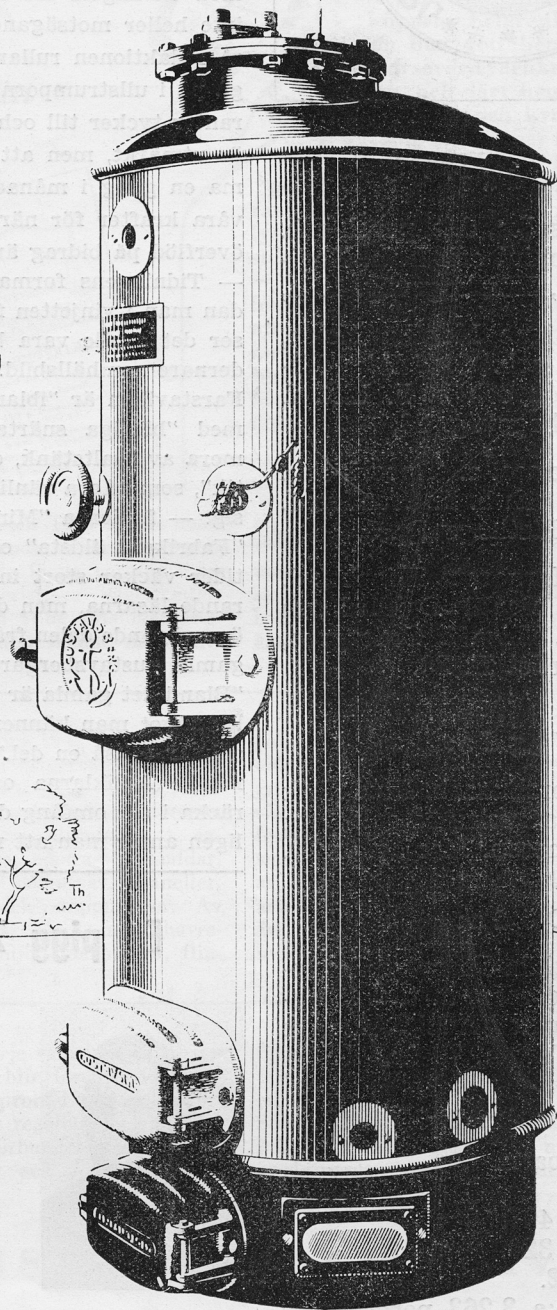
Ett bibliotek står rustat	2
Forum: Vattenförsörjningen i Gustavsberg	3
Fabrikens äldsta	4
Från min dagliga gärning	5
Helgdagsafton i kokvrån	6
Saltstänk från Farstaviken	7
Månadens intervju	8
Ekvallen	8
En torsdagskväll i Gustavsberg..	9
Egnahemsområdet på väg	10
I förbifarten	11
Gamla arbetslag	11
Företagsnämnden	12
Kommunalt	12
Labrador	13
Gustavsbergsbåten	15
Smánytt från Gustavsbergs fabriker	16
Bandyglimtar	17
Från Pastorsämberet	19
Rundfrågan om Gustavsbergaren	19

Omslagsbild: Hästhagsplan i snö.

Vår nya villapanna

med inbyggt varmvattenbatteri
 är konstruerad med hänsyn till
 villaägarens speciella behov.
 Det är en lättskött och ekonomisk
 värmepanna för både
 varmvattenberedning och centraluppvärmning
 tillverkad i fyra storlekar.

Villapannan nr 2 om 17.000 ve/tim
 kan nu levereras omgående
 till ett pris av 860 kronor.

Kan även erhållas komplett utrustad för helautomatisk oljeeldning.
 Pris kr. 2.150:—.

GUSTAVSBERG

Herr Axel Björkman
 Marlagatan 6
 Gustavsberg